ሓዳስ ኤርትራ

መበል 29 ዓመት ቁ.2 | ሰሉስ 3 መስከረም 2019 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3

“ኣይከለክንየ ኣደይ መግረፊ - ኣለኹ ጥረይ በሊኒ...”

ገጽ 4

ዘበናውን ጥንታዊን ስፖርት

ገጽ 6

ደብዳበ ፍቕሪ ንጊቃ ብጊቃ

ገጽ 8

ናስ ወርሒ ካብ ጸሓይ ከምዝደምቕ ዘርኢ ስእሊ...

ገጽ 9

ናሚብያ ኣስመራ ኣትያ

119 ኣባላት 30 ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ ብሞያ ተሓጋገዝቲ ነርስ ሰልጢኖም

ቤት-ትምህርቲ ተሓጋገዝቲ ነርስ ግላስ፡ ብሞያ ተሓጋገዝቲ ነርስ ንሓደ ዓመትን መንፈቕን ዘሰልጠኖም 56 ደቂ-ኣንስትዮ ዝርከብኦም 119 ኣባላት 30 ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ ብ31 ነሓሰ ኣመረቓ።

ኣቡቲ ፈጻሚ ዳይረክተር ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ላዕለዎት ትካላት ትምህርትን ምርምርን ዶክተር ሃይለ ምሕጹን ዝተረኸበሉ ስነ-ስርዓት፡ ዳይረክተር'ታ ቤት-ትምህርቲ መምህር ጉብረብርሃን ሃብተገርግሽ፡ ሰልጠንቲ ኣብ ናይ 2ይ ደረጃ መልቀቒ ፈተና ተሳቲፎም ናይ ሰርቲፊኬት ነጥቢ ዘምጽኡ ኣብ ርእሲ ምዃኖም፡ ብምምዕባል ዓቕሚ-ሰብ ሚኒስትሪ ጥዕና ዝተዳለወ ግብራውን ክልሰ-ሓሳባውን መርመራታት ወሲዶም ዝሓለፉ ምዃኖም ገሊጹ።

ወኪል ተመረቕቲ ብወገና፡ መንግስቲ ንዝፈጠረሎም ዕድል ሞያዊ ትምህርቲ ተጠቂሞም፡ ንህዝቦምን ሃገሮምን ብተወፋይነት ከገልግሉ ምዃኖም ቃል ኣትያ።

ዳይረክተር ጥዕናዊ ኣገልግሎት ወተሃደራዊ ሆስፒታላት ኮሎኔል የማነ ጸጋይ ድማ፡ ተመረቕቲ ብዝተማሃርዎ ዓውዲ፡ ኣብ ምርግጋጽ ውሕስነት ጥዕና ዜጋታቶም ኣበርክቶኦም ከምዝዕዝዙ ጽኑዕ እምነቱ ገሊጹ።

ኣብ 2013 ንጥፈታታ ዝጀመረት ቤት-ትምህርቲ ተሓጋገዝቲ ነርስ ግላስ፡ ኣብ ዙሓደቶ ሰለስተ ናይ ምምራቕ ስነ-ስርዓት፡ ዛጊት 259 ተመሃሮ ከምዘመረቐት ሰነዳት የመልክቱ።

ኤርትራውያን ነበርቲ ሪያድ ዝኽሪ ሓደ መስከረም ጸምቢሎም

ኤርትራውያን ነበርቲ ሪያድን ከባቢኣን - ስዑዲ-ዓረብ፡ 1 መስከረም መበል 58 ዓመት ዝኽሪ ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡ ብድምቀት ጸምቢሎሞ።

ኣብ'ቲ ብ29 ነሓሰ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ኣቦመንበር ማሕበረኮም ኤርትራውያን ነበርቲ ሪያድን ከባቢኣን ኣቶ ዓብዱራሕማን ኢማም ኣብ ዘስመዖ መደረ፡ ባሕቲ መስከረም ኣብ ታሪኽ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ዓቢ ትርጉምን ርዝነትን ዘለዋ ዕለት ምዃና ኣረዲኡ። ናይ ሎሚ ዓመት ድማ፡ ተረኺብናዮ ዘሎና ናጻ ሃገር፡ ልኡላውነትን ራህዋን ናብ ቀጻሊ ወለዶታት ንምስግጋር መብጽዓና እነሐድሰላ ምዃና ኣዘኻኺሩ።

ፈጻሚት ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ስዑዲ-ዓረብ ወይዘሮ ወይኒ ገረዝጊሄር፡ ን24 ግንቦት ዝወለደት ባሕቲ መስከረም - ዓመት መጻ ብልዑል ሓበን ከምእነዝክር፡ መብጽዓኣ ተተግቢሩ፡ ብጅግኑ ደቃ ልኡላውነታ ዘውሓሰት ሃገር ከምእተረጋገጸት ኣረዲኣ። ዛጊት፡ ምስ'ቲ ኩሉ ዓይነት ብድሆታት ዝተረጋገጸ መደባት ልምዓት፡ ኣብ መጻኢ - እንታይ ክሰርሕ ከምዝኽእል ኣንፈቲ ምዃኑ ዝጠቐሰት ወይዘሮ ወይኒ፡ ዜጋታት ኣብ ዝሃለዉ ሃለዉ ሓድነቶምን ጥምረቶምን ኣትሪሮም፡ ጉዳያቶም ኣብ ትሕቲ ሓንቲ ሰንደቕ ክደንፍዑ ተላብያ።

እቲ ናይ ዝኽሪ መደብ፡ ህጻናት ብዘቕረብዎ ሃገራውን ሰውራውን ደርፍታት፡ ከምኡ'ውን ግጥምታትን ካልእ ስነ-ጥበባዊ መሰናድኦታትን ደሚቑ ነይሩ።

ን/ዞባ ላዕላይ-ጋሽ - ኩነታት ዘራእቲ ጽቡቕ ከምዘሎ ተሓቢሩ

ብዘዘበረ ህጡር ክረምትን ጻዕሪ ሓረስቶትን፡ ኣብ ንኡስ ዞባ ላዕላይ-ጋሽ ዘራእቲ ኣብ ጽቡቕ ደረጃ በጺሑ ከምዘሎ ተሓቢሩ።

ሓላፊ ኣሃዱ ልምዓት ብቑሊ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ መንእሰይ ተኽሉ መንግስ ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ ሓረስቶት'ቲ ንኡስ ዞባ ኣቐዲሞም ዘሰላሰልዎ ሰፊሕ ንጥፈታት ምዕቃብ ሓመድን ማይን ኣብ'ቲ ተረኺቡ ዘሎ ወጽኢት ዓቢ ኣስተዋጽኦ ከምዘለዎ ገሊጹ።

ልዕሊ 19 ሽሕ ሄክታር መሽላ፡ ልዕሊ 2,200 ሄክታር ብልቱግ፡ ልዕሊ 5,700 ሄክታር ሰሊጥ፡ 98 ሄክታር ዳጉሻ፡ 80 ሄክታር ጣፍ፡ 207 ሄክታር ድማ ጥረታት ተዘሪኡ ከምዘሎ ዝገለጸ መንእሰይ ተኽሉ፡ ሓረስቶት ምህርቶም ኣብ ቁፎኡ ክሳብ ዝኣቱ ጻዕሮምን ምክትታሎምን ክቕጽሉ ተላብዩ።

ኣብ እዋኑ ስለዝሓረሱ ዘራእቶም ኣብ ገስያ በጺሑ ምህላዉ ዝጠቐሱ ሓረስቶት ብወገኖም፡ ዘራእቶም በጺሕዎ ዘሎ ደረጃ፡ ብዝተረኽበ ጽቡቕ ዓቕሚን ዝርግሐን ዝበርቶ ዝናብ ከምኡ'ውን ዝቐሰምዎ ሞያዊ ምኽሪ ምዃኑ ብምግላጽ፡ እቶታውነቶም ንምዕባይ ጻዕሮም ቀጻሊ ምዃኑ ኣረጋጊጾም።

ሓረስቶት ዓድ-ሹማ፡ ትሕቲ ዲጋ ንምልማዕ ምድላዋት ጀሚሮም

ኣብ ንኡስ ዞባ ጊንዳዕ ነበርቲ ምምሕዳር ከባቢ ዓድ-ሹማ፡ ኣብ ትሕቲ'ታ ብኣስታት ሰለስተ ሚልዮን ናቕፋ ትህነጸሎም ዘላ ዲጋ ሕርሻዊ ንጥፈታት ንምስልሳል ምድላዋት የካይዱ'ለዉ።

እቶም ነበርቲ ኣብ ዝሃቡዎ ርእይቶ፡ እታ ዝዓበየ ክፋል ስራሓታ ዝተዛዘመ ዲጋ፡ ድሮ ትሕተ-ባይታዊ ማይ ክተሃብትም ብምጅማሩ፡ ሕጽረት ዝስተ ማይን ሰብን ጥሪትን ኣብ ርእሲ ምቅላል ንሕርሻዊ ልምዓት ኣተባባዒት ኩይና ስለዘላ፡ ኣብ ልምዓት ጀራዲን ብሰፊሑ ከምዝዋፈሩ ገሊጾም።

ኣቡቲ ንኡስ ዞባ ክኢላ ምዕቃብ ማይን ሓመድን ኢንጅነር ከሱተ ጉብረትንሳኤ ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ እታ 12 ሜትሮ ብራኽ፡ 60 ሜትሮ ድማ ቁመት ዘለዋ ዲጋ፡ ምስ ተዛዘመት ኣስታት 120 ሽሕ ሜተር ኩብ ማይ ክትሕዝ ከምእትኽእል ብምጥቃስ፡ ኣብ ልምዓት ጀራዲን ዓቢ ዕድል ከምእተርሑ ኣብሪሁ።

ማእከላይ ዩኒቨርሲቲ ፋይናንስን ቁጠባን ቻይና፡ ኣብ ኤርትራ ስልጠና ሂቡ

ማእከላይ ዩኒቨርሲቲ ፋይናንስን ቁጠባን ቻይና፡ ን38 ኣብ ባንክታት ዝሰርሑ ኤርትራውያን ሞያውያን ንሓደ ወርሒ ዝቐጸለ ስልጠና ኣብ ኣስመራ ሂቡ።

እዚ ብቐንዱ ኣብ ምምዕባል ኣሰራርሓ ፋይናንስን ባንካዊ ኣገልግሎትን ኣብ ኤርትራ ዘተኮረ ስልጠና፡ ንኻልኣይ ግዜኡ ዝተዳለወ ኮይኑ፡ ኣብ መንጎ ክኢላታት ማእከላይ ዩኒቨርሲቲ ፋይናንስን ቁጠባን ቻይናን ኣብ ዝተፈላለየ ባንክታት ዝሰርሑ ኤርትራውያንን፡ ፍልጠትን ተመክሮን ናይ ምልውዋጥ ርሕብ ባይታ ዝፈጠረ'ዩ ነይሩ።

ብ31 ነሓሰ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት ምምራቕ፡ ኣካያዲ ስራሕ ባንክ ኣባይትን ንግድን ኣቶ ብርሃ ገብረሂወት ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ተራ ባንክታትን ጽሬት ዝሆበኦ ኣገልግሎትን ኣብ ቀጠባዊ ዕብየት ኣዝዩ ኣገዳሲ ምዃኑ ብምሕባር፡ ኣብዚ መዳይ'ዚ ብቑዕ ፍልጠትን ረቒቕ ኣተሓሳስባ ዘውንን ዓቕሚ-ሰብ መሰረታዊ ከምዝኾነ እቲ ስልጠና ድማ ኣብዚ ራኢ'ዚ ኣብ ምስማር ዘገልግል ምዃኑ ኣረዲኡ።

ኣምባሳደር ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና ኣብ ኤርትራ ሚስተር ያንግ ዚጋንግ ብወገኑ፡ እቲ ኣብ ፋይናንስን ባንክን ዘተኮረ ስልጠና፡ ኣካል ናይ'ቲ መንግስቲ ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና ኣብ'ዚ ዓመት'ዚ ኣብ ኤርትራ ክካየዶም ዝወጠኖም 10 ስልጠናታት ምዃኑ ገሊጹ።

ኣብ መዛዘሚ'ቲ መደብ፡ ስልጠኑቲ ካብ ሓላፊ ቁጠባዊ ጉዳያት ህግደፍ ኣቶ ሓጎስ ገብረሂወትን ኣምባሳደር ያንግ ዚጋንግን ወረቐት ምስክር ተዓዲሎም።

ነበርቲ ማራት፡ ሕጽረት ዝሰተ ማይ ፍታሕ ክናደየሉ ሓቲቶም

ነበርቲ ምምሕዳር ከባቢ ማራት - ንኡስ ዞባ ገላብ ንዘለዎም ሕጽረት ዝስተ ማይ መሰረታዊ ፍታሕ ዝዘርር ዘመናዊ ፕሮጀክት ክዋደደሎም፡ ምስ ኣመሓዳሪ ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ዓሊ ማሕሙድ ኣብ ዝገበርዎ ርክብ ሓቲቶም።

ንሳቶም፡ ምስ ምጥርናፍ ዒድታት እተን ከባቢኦም ዝጸንሓ ዒላታት ወሕሰት ከምዝሰኣላን ብምጥቃስ፡ መንግስቲ ነቲ ጸገም ተገንዚቡ ፍታሕ ክናደየሎም ተማሕጺኖም።

ኣመሓዳሪ ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ዓሊ ማሕሙድ፡ ነቲ ጸገም ንምፍታሕ ኣብ መጻኢ ዝተማርኮሰ እሙን ክቐርብ ምዃኑ ኣዘኻኺሩ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ገላብ ኣቶ የማነ መብራህቱ ብወገኑ፡ ኣብ ከጠታት ቁሩብ ቤልታን ማራትን ሩሑ ኣሉ ከበር ዝጸንሐ ህዝቢ ኣብ መዓዱ ቤልታን ማራትን ይጥርፉ ስለዘሎ፡ ተጀሚሮም ዘይተዛዘሙ ፕሮጀክታት ማይ ንምዝዛም ይሰራሓሉ ከምዘሎ፡ ከምኡ'ውን ካብ ጸበር ንዘዘጠርፈ ህዝቢ እተገልግል ቤት-ምህርቲ ማስርሕ ህንጻታ ከምተዛዘመ ኣብሪሁ።

ኣኸበርቲታት ብወገኖም፡ ጽርግያ ገላብ - ሽዕብ ቆላሕታ ክወሃብ፡ ዝቶግበሩ ፕሮጀክታት ጽሕይ መጻናዕቲ ክባበሮም፡ መጹታ ቤት-ትምህርቲ ማራት ናብ ማእከላይ ደረጃ ክስስጋር ዝብሉን ካልእን ርእይቶታት ኣቕሪቦም።

ኣብ ኣተዓቃቕባ ብራናታት ዝተዋህበ ስልጠና ተዛዚሙ

ብማእከል ምርምርን ሰነዳን ህግደፍን ቤት-ጽሕፈት መንበረ ፓትሪያርክ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስትያን ኤርትራን ዝተወደበ፡ ካብ ዩኒቨርሲቲ ሃምቡርግ - ጀርመን ብዝመጹ ክኢላታት ክወሃብ ዝቐጸለ ኣብ ዕቃበን ኣሰራርዓን ሃይማኖታዊ ብራናታትን ንዋየ ቅዱሳትን ዘተኮረ ናይ 5 መዓልታት ስልጠና፡ ብ30 ነሓሰ ተዛዚሙ።

ዳይረክተር ማእከል ምርምርን ሰነዳን ወይዘሮ ኣዜብ ተወልደ፡ እቲ ማእከል ካብ 1996 ጀሚሩ ንምዕቃብ ብራናታትን ንዋየ ቅዱሳትን ዝምልከት ሓያሎ ስራሓት ከምዘተግበረ ብምሕባር፡ እዚ ብክኢላታት ዝተዋህበ ስልጠና፡ ንዝጸንሐ ተበግሶ ብሰብ-ፍልጠታዊ ኣጉዑብ ንምድርዓው ሓጊዙ ምዃኑ ገሊጹ።

ኣብ'ቲ ስልጠና ዝተሳተፉ፡ ካብ ዝተፈላለየ ኮለጃት ዝመጹ ምስ ምዃኖም፡ ንዝተዋህበ ትምህርቲ ብግቡእ ከምዝቐሰምዎ ዝጠቐሰት ወይዘሮ ኣዜብ፡ “እቲ ተወሲዱ ዘሎ ተበግሶ ኣድማዒ እቲ መንገዲ ግና ነዊሕ'ዩ” ክትብል ኣገንዚባ።

ኣብ መወዳእታ፡ ንስልጠኑቲ ወረቐት ምስክር ክዕደል እንከሎ፡ ንኣሰልጠንቲ ድማ ህያብ ተበርኪቱ።

ኣብ'ቲ ናይ ሓሙሽተ መዓልትታት ስልጠና፡ ካብ ኮለጅ ምሕደራ ዋኒንን ማሕበራዊ ስነ-ፍልጠትን ዓዲቀይሕ፡ መንፈሳዊ ኮለጅ ደብረሲና ቅድስተ ሰላሴ፡ ቤት-ጽሕፈት መንበረ ፓትሪያርክ፡ ከምኡ'ውን ካብ ማእከል ምርምርን ሰነዳን ዝተዋጽኡ 25 ክኢላታት ተሳቲፎም።

መንደፈራ - ንኣሰራርሓ ስታትስቲክስ ዘብርህ ስልጠና ተዋሂቡ

ኣብ መንደፈራ፡ ንኣመሓደርቲ ከባቢ፡ ኣካባቢ ዓዲ፡ መራሕቲ ጉጅለታትን መራሕቲ ሃይማኖትን፡ ኣብ ህሉው ኣሰራርሓ ስታትስቲክስ ዘተኮረ ስልጠና፡ ብ29 ነሓሰ ተዋሂቡ።

ኣቡቲ ናይ ሓደ መዓልቲ ስልጠና፡ ሓላፊ ክፍሊ ስታትስቲክስን ጂኦግራፊካዊ ካርታን ስርዓት-ሓበሬታን ዞባ ደቡብ ኣቶ ፍጹም ጉብረእግዚኣብሄርቃልኣማ'ቲ ስልጠና፡ ንዝርኣ ጉድለት ሓበሬታ ብሓፈሻ፡ኣብ ኣቀራርባ ስታትስቲካዊ ሓበሬታ ዘሎ ሃጓፍ ድማ ብፍላይ ንምእራምን ምስ ዘመናዊ ኣሰራርሓ ንምስጉምን ምዃኑ ሓቢሩ።

ዘለዉና ጸጋታት ብዝበዝሕን ዓይነትን፡ ከምኡ'ውን ካልእ ኣገዳሲ ሓበሬታታት በቢግዜኡ ብግቡእ ክስነዱን ምሕዳስ ዘድልየም ክሕደሱን ስለዝግባእ፡ ተሳተፍቲ ኣበርክቶኦም ከዕዝዙ ተላቢዮም።

ሓቀኛን ጽፉፍን ሓበሬታ፡ ኣብ ምሕንጻጽ መደባት መንግስቲ ወሳኒ ተራ ስለዘለዎ ብዕትበት ክሰራሓሉ ዝተሓሳሰበ ኣካያዲ ስራሕ ንኡስ ዞባ መንደፈራ ኣቶ ተስፋይ ጺጋይ ብወገኑ፡ ኣመሓደርቲ ከቢብን ኣካባቢ ዓድን ብትካላት መንግስቲ ንዝሕተትዎ ስታትስቲካዊ ሓበሬታ ንምምላስ ኣቓዲሞም ተዳልዮምሉ ክጸንሑ ኣዘኻኺሩ።

ተሳተፍቲ ድማ፡ እቲ ስራሕ ምስ ምቅይያር ኣመሓደርቲ ከባቢታትን ኣካባቢ ዓድን ሓላፍ ዘላፍ ንኸይከውን፡ ንሓደስቲ ዝምረጹ ቅድሚ ስራሕ ምጅማሮም ተመሳሳሊ ስልጠና ክዋሃቦም ተላብዮም።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ኤርምያስ ገብረልዑል

ሺሃብ ኣርኣያ

ቍ.ስ 201820 (2214)

ፋክስ 127749 - ቍ.ሳ.ጳ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቍ.ስ. 200454-07121322

ምልክታ

ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጳ. 1284

ለይ-ኣውት

ሊድያ ስልጣን
ሳምራዊት መለስ

ሰማያዊት ሓይለኣብ
ቤተልሄም ታደሰ

ኣገደስቲ ቴሌፎናት

ሆስፒታል ሓሊቡ
18 54 00

ሆስፒታል ኦሮታ
20 19 17

ፖሊስ ኤርትራ
12 77 99

ኮርፖረሽን ኤለትሪክ
ሲቲ
12 22 22

ፋርማችያ ቁ. 1
127565

መጥፋእቲ ሓዊ
202099

ማሕበር ቀይሕ መስቀል
154633

ለሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
12:00	ደኩመንታሪ
12:30	ዜናትግርኛ
12:50	ልዝብ መንእሰያት
13:30	ዜና ዓረብ
13:45	ዶክተራት ካብ ስትድዮ
14:30	መደብ ስፖርት
15:30	ናትራን
17:00	ዜና ትግርኛ
17:20	ሙ/ድራማ
17:30	ዜና ዓረብ
17:40	ሳይዳ
18:40	ሙ/ድራማ
19:30	ሄሎው ቆልዑ
20:00	ዜናትግረ
20:10	ህድግ
21:00	ዜና ትግርኛ
21:25	ተኸታታሊት ኩነታዊት ፊልም እንዳ ዝማም
22:00	ዜና ዓረብ
22:10	ሙ/ድራማ
22:30	ዜናእንግሊዝ

ብኻልኣይ ማስመር ተለቪዥን ኤርትራ ሰዓት 09:30 ምሸት ፊልም ኣሎ።

ሰድራቤት

ዮሴፍ ሃይለማርያም
yosief1557@gmail.com

'ኣይከሰክን'የ ኣደይ መዓረይ - ኣለኹ ጥራይ በልኒ ...'

ዘርኣይ ብርሃነ
ወኪል ኣገ/ዜና - ዞባ ደቡብ

ምስ ወዲ 22 ዓመት መንእሰይ ኣሌክሳንደር፣ ናይ ገጽ ሌላ'ኳ እንተዘይነበረና፣ ብዕምቈት ክፈልጦ ዝኽእልኩ ግን ንኽልቴና ዘራኽበ ሰብ ምስ ኣላለየና'ዩ።

ኣሌክሳንደር ትሑት ጠባይ ዘውንንን ምስ ኩሉ ሰብ ሕዉሰን መንእሰይ'ዩ። ምስ'ቲ ጸይሩዎ ዘሎ ማሕበራዊ ሽግር እንክተነጻጸር ግና፣ ክንድኡ ዝኣክል ጸገም ዘለዎ ኣየምስሎን።

ሽግር ኣሌክሳንደር ብቐንዱ ዝኸትምና'ኳ እንተኾነ፣ ዝኸትምናኡ ግን ፍሉይነት ኣለዎ። ናይ ኣሌክሳንደር ዝኸትምና

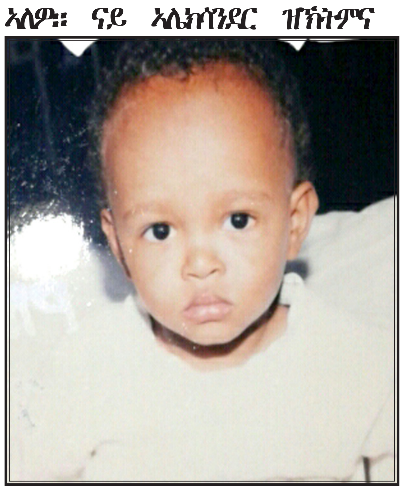
ኣሌክሳንደር ኣብ ህጻንነቱ

ከምቶም ወለዶም ብሞት ኩነ ብሓደጋ ዝተፈለዩዎም እሞ ምስ ናይ ቀረባ ቤተሰቦም ኣዝማዶም ተጸጊዖም ዝዓበዩን ዝነበዩን ሰባት ኣይኮነን። ኣሌክሳንደር ሞት ኩነ ህላወ ወለዱ ዘይፈልጥ ኣብዘ ዓለም ብስጋ ዝመደየን መቕርበየን ኣሊ ዝበሎ ቤተሰብ ዘይረኸበ፣ ብሓልዮትን ናብዮትን መንግስቲ ካብ ህጻንነቱ ጀሚሩ ዝዓበየ ዜጋ እዩ። እቶም ቤተሰበይን ኣዝማደይን ዝበሎም፣ መሳርሕቱን ኣዕሩኽቱን'ዮም። ልዕሊ ኹሉ ከኣ እቶም ሽግሩ ተረዲኦም ዝቐርብዎም ዘተባብዕዎን።

'እታ ዕለት' ይብል ኣሌክሳንደር (ሰነዳት ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕንነትን ተወኪሱ ብዘረኸቦ ሓበሬታ መሰረት'ዩ) ዓርቢ ዕለት 09/05/1997 እያ ነይራ። ናይ ኣሰታት ሓደ ወርሒ ዕድመ ዘለዎ ናጽላ ህጻን ኣብ ኣስመራ ቤት መኻእ - ፍሉይ ቦታ ጥቓ መቓብር ብጨርቂ ተሸፊኑ ተረኺቡ ዝብል ሓበሬታ ናብ ፖሊስ ዞባ ማእከል በጺሑ። ፖሊስ ዞባ ማእከል ንዝበጽሖም ሓበሬታ ምርኩስ ብምግባር፣ ነቲ ንበይኑ ኣብ ጥቓ መቓብር ቤት መኻእ ወርሒሩሕ ክበል ዝጸንሖም ናጽላ ኣልዒሎም ናብ ሚኒስትሪ ጥዕና ኣረኪቦሞ። ሚኒስትሪ ጥዕና ብወገኖም፣ ዘድሊ ሕክምናዊ መርመራታትን ክንክንን ብምግባር፣ ናብቲ ክዕብዩሉን ክዕለዩሉን ዝኽእል ብሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕንነትን ዝመሓደር መእለዩ ዘኽታማት (group home) ኣረኪቦሞ።

ኣብ ናይ ሓደ ወርሒ ዝኸውን ዕድመኡ እንክሎ፣ ጌና ሕቆፎ ወላዲቱ ብዘበእ ክስተማቐረ ንዓለም ብሽግር ዝተላለየ ኣሌክሳንደር፣ ብሓልዮትን ናብዮትን መንግስቲ ከኣ ዘድልዮ ሃገራዊ ትሕዝቶ እናተማልኣሉ ምስ ከምኡ ዝኣመሰሉ ዘኽታማት፣ ሓወይ ሓፍተይ እናበለ መጀመርያ ኣብ ኣስመራ፣ ቀጺሉ'ውን ኣብ ኣፍዓበት ድሕሪ ምዕኳኹ ትምህርቲ ዝጀምረሉ ዕድመ ኣኺሉ። ትምህርቲ መዋእለ ህጻናትን ቀዳማይ ክፍሊን ድማ ኣብ ኣፍዓበት ተማሂሩ።

ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ኣብ ከተማ ደባርዋ ዘኽታማት ህጻናት ዝእለዩሉ ሓድሽ 'ግሩፕ ሆም' ብምኽፋቱ፣ ኣሌክሳንደር ምስ ብጾቱ ካብ ኣፍዓበት ናብ ደባርዋ'ዩ መጺኡ። ኣብ ደባርዋ ድማ ካብ 2ይ ክፍሊ ጀሚሩ ክሳብ 11 ክፍሊ ትምህርቱ ብዐወት ብምዝዛም፣ ናይ 12 ክፍሊ ትምህርቱ ንምቕጻልን ሃገራዊ ግቡኡ ንምፍጻምን ኣብ መበል 29 ዙርያ ንሳዋ ወሪዱ።

ኣብ መልቀቒ ፈተና ካልኣይ ደረጃ (ማትሪክ) ናብ ኮለጃት ዘእቱ ነጥቢ ዘይረኸበ ኣሌክሳንደር፣ ኣብ'ዚ እዋን'ዚ ኣብ ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ደባርዋ - ምምሕዳር ከባቢ 03 ተመዲቡ፣ ሃገራዊ ግቡኡ ኣብ ምፍጻም ይርከብ ኣሎ። ንዝሓለፈ 22 ዓመታት ዕድመኡ ሳላ ናብዮትን ሓልየን መንግስቲ በቲ ሓደ ወገኑ ሳላ 'ኢድካ ኣብ ጎንካ ኣለና' ዝብል ሞራል ተቐማጦ ከተማ ደባርዋ ድማ በቲ ካልእ ጸቢ'ቑ ከም ዝሓለፎ ዝገልጽ መንእሰይ ኣሌክሳንደር፣ ህላውነትን መበቆላውነትን ሰድራኡ ዘይምፍላጡ ግን እቲ ወትሩ ቅሳነት ዝኸልኦ ጉዳይ ምዃኑ ይገልጽ።

መንእሰይ ኣሌክሳንደር ምስ ዝሓለፎ ሂወት ዝኽትምናን ምስ ህሉው ኩነታቱን ኣዛሚዱ ናብታ ናብዚ ዓለም ዘምጽኣቶ ዘይፈልጣ ወላዲቱ መልእኽቲ ኣለዎ። ከምዚ ድማ ይብል፦

"ኦ ክብርቲ ወላዲተይ፣ ምናልባት ንዓይ ኣብ ቤት መኻእ ከባቢ መቓብር ብጨርቂ ሸፊንኪ ጉዲፍክኒ ክትከዲ እንክለኺ፣ ሂወት ብኩልንትናኣ መጺባ ኩይናትኪ፣ እቲ ምኽኒ ኩይኑ ንዓይ ዝወለደ ኣቦይ'ውን ክሒዶኪ፣ ሰድራ'ኺ ድማ 'ፎእ' ኢሎም ስለ ዝሰጎጉኺ ወይ ከኣ ካልእ ከቢድ ሽግር ስለ ዘጋጠመኪ ክትከውኒ ትኽእሊ ኢኺ፣ ነቲ ከቢድ ስጉምቲ ወሲድክዮ። ዝኺ ምስ ወሰንኪ እናተባኣስኪ ከምዝወሰድክዮ፣ ክንዲ ሰብ ስለ ዝኣኸልኩ ክርድኦ ኣይጸግመንን'ዩ። ካልእስ ይትረፍ፣ እታ ብጨርቂ ጠቕሊልካ ኣብ ሓደ ስፍራ ምቕማጥኪ'ውን መግለጺ ሓልዮትኪ ምዃና'የ ዝርድኦ። ስለዚ፣ ኣነ ከም'ቲ ሽግረይ ሳላ ናብዮት መንግስትን ፍቕሪ እግዚኣብሄርን ሰጊረያስ ክንዲ ሰብ ኩይነ ስለዘለኹ፣ ንዓኺ ክየለ ተበገሰ ኣለኹ። ስለዚ፣ ብሂወት እንተደኣ ሃሊኺ ምናልባት'ውን ከኣታተይ ትከታተልኒ እንተሂርኪ፣ ንስኺ ሕልናኺ ከየርፍ ኣነ'ውን ካብ'ቲ ዘዕበየንን ምሳይ ዘሎን ሂወት ዝኽትምና መታን ክናገፍ፣ ኣለኹ ክትብልኒ ብሃንቀውታ እጽበ ኣለኹ" ይብል።

መንእሰይ ኣሌክሳንደር ወሲኹ፣ በቲ ብወላዲቱ ኣብ ልዕሊኡ ዝተፈጸመ ገበን ይኹን ቅሳነት ናይ ሕልና ዝኸልእ ተግባር፣ ሎሚ ዓብዩ ክንዲ ሰብ ኩይኑስ ንኹሉ ዘጋጠሞ ጸገማትን ሽግርን ብዘዮጋእ ክርድእ ዝኽእለሉ ደረጃ በጺሑ ብምህላው፣ ኣብ ልቡ ቅንጣብ ቂምታ ከምዘይብሉ ይሕበር። ኑታ ንትሽዓተ ወርሒ ኣብ ከብዳ ጸይራ ንኣሰታት ወርሒ'ውን ዘትጥባወቶ ወላዲቱ ይኹን ነቲ ዝወለዶ ኣቦኡ፣ ብንጹህ ሕልና፣ በደሎም ከምዘይሕዘሎምን፣ ብሓድሽ መንፈስ ምስ ወለዱ ክራኸብ ከምዝሃብሃቦ ድማ ይገልጽ።

መንእሰይ ኣሌክሳንደር፣ ሓቀኛት ናይ'ዚ ክብ ኢሉ ጠቒሱዎ ዘሎ ሓሳባት፣ ካብ ቃላቱን ካብ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኣቃውማኡን ክትርድኦ ዘጸግም ኣይኮነን። እዚ፣ ሕቡሩ ቀይሕ፣ ቁመቱ ድማ ሕጽር ዝበለ መንእሰይ፣ ኣብ ኣዘራርባኡ ሕንቓቕንቕ ዝሰምዕ'ኳ እንተኾነ፣ ኣብ ውሽጡ ቂምታ ስለዘለዎ ዘይኮነስ፣ ነቶም ናብ'ዛ ዓለም ዘምጽኡዎ ወለዱ (ብፍላይ ድማ ወላዲቱ) ክርኢ ብዘለዎ ክቱር ወሽጣዊ ፍቕርን ስምዒት ናፍቖትን ዝተበገሰ ምዃኑ ኣይትስሕቶን። ዛ ኣብ ሕቘፎ ኣደኡን ኣቦኡን ክምሙቕ ዘይፈቐደትሉ ዓለም፣ ምረትን ስቅያትን ዝመልአ ምዃና ብዘዮጋእ ስለዝተረድኣ ከኣ፣ ከም ናይ ሎሚ መንእሰያት

ኣለክሳንደር - ኣብ ዕድመ ተመሃራይ መባእታ

ከይሓንቀቐን ከይንኣሰን፣ ናብ'ቲ ቀድሚኡ ዘሎ ክበጽሖ ዝሓለኖ ሕልሚ ሂወቱ ጠሚቱ ኣብ ምንዓዝ ይርከብ። ኣብ'ቲ ዝሰርሓሉ ዘሎ ምምሕዳራዊ ጉዳያት ንኡስ ዞባ ደባርዋ - ምምሕዳር ከባቢ 03፣ ብትግሃትን ተወፋይነት ስለ ዘገልግል ከኣ፣ ብሓለፍቱን መሳርሕቱን ከምኡ'ውን ብተገልገልቲ፣ ናእዳን ኣድናቖትን ከትርፍ ኣይተጸገመን ዘሎ።

ንመንእሰይ ኣሌክሳንደር ገጢሙዎ ዘሎ ጸገም ሓድሽ ተርእዮ ክኸውን ኣይክእልን'ዩ። ከምቲ ናቱ ዘጋጠሞም ዜጋታት ኣለዉ። እዚኦቶም ድማ ሳላ ሓልዮትን ክንክንን ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ጸገማቶምን ሽግራቶምን ሰጊሮም ኣብ ዝበጽሕ ደበጺሖም ኣለዉ። እንተኾነ እቲ "መን'ያ ኣደይ? መን'ዩ ኣቦይ? ካበይ መጺአ? ብኸመይ መጺአ? ቤተሰበይ በዓል መን'ዮም..." ዝብል ሕቶ መንነት፣ ምስ ዓበዩ'ውን መልሲ ክረኽቡሉ ሂወት ባዕላ ስለ እትድርኾም፣ ምስ ወለዶም ክራኸቡ ጻዕሪ ናይ ኩሉ ዜጋ ኣገዳስን መሰረታዊን ይኸውን። ካብ'ቲ ዘለዎም ናይ ሕልና ቅሳነት ዝኸልእ ሽግር ወጺኦም ኣብ'ቲ ዝደለ ዓወት ክበጽሑ ከኣ፣ ተራን ኣበርክቶን ሕብረተሰብ ብቐዳምነት ዝሰርዕ'ዩ። መንእሰይ ኣሌክሳንደር'ውን፣ ዘለዎ ማሕበራዊ ሕቶ ንኽፍቶልስ፣ ናታትክም ሓገዝን ደገፍን ይጽበ ኣሎ። ብፍላይ፣ ተቐማጦ ከባቢ ቤት መኻእ፣ ታሪኹን ኩነታቱን ተረዲእኩም፣ ነቲ ኣብ 1997 ዘጋጠሞ ፍጻመ ማዕለቢ ንኽረክበሉ ክትተሓባበሩዎ ይጽውዕ ኣሎ። ልዕሊ ኹሉ ድማ፣ ንወላዲቱ...።

ንዝወለድኻዮ ህጻን፣ ኣብ ሓደ ቦታ ጉዲፍካ ምኻድ፣ ፍጹም ዘይቅበል ተግባር'ዩ ጥራይ ዘይኮነ፣ ምስ'ቲ ሕልናን ምስትውዓልን ዘለዎ ወዲ-ሰብ ዘይከይድ ተግባር ብምዃኑ፣ ብሸሉ ወገን ውጉዝ ምዃኑ ዘካትዕ ኣይኮነን። እቲ ምንታይ፣ እቶም ሕልና ዘይብሎም እንስሳታት'ውን እንተኾኑ፣ ነቲ ዝወለድዎ ዕሸሎም ክሳብ ዝዓቢ፣ ክሕብሕቡዎን ካብ ጸላኢ ክከላኸሉሉን'ዮም ዝርኣ'ዩ። እዚ ከኣ ኣብ መንጎ ውሉድን ወላድን ዘሎ ናይ ተፈጥሮ ግዴታን ፍቕራዊ ምትእስሳርን'ዩ ዘጽረልና። እዚ ግን ኣብ'ቲ ካብ ኩሉ ፍጥረት ኣእምሮን ምስትውዓልን ዘለዎ ፍጡር ወዲ-ሰብ ክርአ ብፍጹም ኣይግባእን - ትጽቢት'ውን ኣይግበርን። እዚ እናኾነ እቲ ሓቂ ግን፣ ብፍላይ ኣደታት፣ ብሰንኪ ብዙሕ ረቛሒታትን ማሕበራዊ ጸቕጥን፣ ንዝወለድኦም ዕሸላተን ራሕሪሐን ክኸዳ ይረኣያ'የን። እቲ ዝገደደ ጸገም ድማ፣ "ውላዳ ራሕሪሓ ከይዳ..." መታን ከይበሃላ፣ ድሕሪ ዝተወሰነ ግዜ ኣመት ናይ'ቲ ዝወለዳኦ ዕሸል ዘይገብራ ምዃነን'ዩ። ዝ ተርእዮ'ዚ መምከኢ ንምግባር ከኣ፣ ብቐንዱ ንቕሓት ሕብረተሰብ ክሰፍሕ፣ ኣብ ምሕጋዝ ጸገማት ኣደታት ድማ ተራ ኩሉ ዜጋ ክዓቢ ይግባእ።

ኣብ ኤርትራ፣ ሳላ'ቲ ዝተኻየደ ጎስጓስን ንቕሓትን ኣብ'ዚ እዋን'ዚ 'ወሊድካ ምርሕራሕ' ዳርጋ ከም ተርእዮ የለን ክበሃል ይከኣል። እዚ ድማ ዓቢ ማሕበራዊ ዓወትን ዕብየትን'ዩ። እንተኾነ ኣብ'ተን ፈለማ ናይ ናጽነት ዓመታት ከም ተርእዮ ስለዝነበረ፣ ሓያለ ዕሸላት ግዳይ ክኾኑ ተገዲዶም'ዮም። መንእሰይ ኣሌክሳንደር'ውን ሓደ ካብኦም'ዩ። ስለዚ፣ ፍታሕ ናይዚ ከቢድ ሽግር ብቐንዱ ኣብተን ወሊደን ዝገደፍኦም ኣደታት ዝምርኮሰ'ኳ እንተኾነ፣ ምርሕራሕ ዕሸላት ንኸየጋጥም ግን ነተን ነፍሰጾራት ኩይነን ዝተጻዘበናየን ኣደታት ብሕብረተሰብና ብስርዓቡትን ንቑሕ ምክትታል ክንገብረለን ኣገዳሲ'ዩ።

ወዲ 22 ዓመት ኩይኑ ዘሎ መንእሰይ ኣሌክሳንደር፣ ኣብ'ታ ዝሰርሓላ ዘሎ ከተማ ደባርዋ፣ ምስ ዓቕሙ ትኸይድ ገዛ ተኻርዩ፣ በተን ዝወሃበኦ 500 ናቕፋ ወርሓዊ ደሞዙ እናተናበረ፣ ሂወቱ ይመርሕ ኣሎ። እቲ ዝዓበየ ተስፋኡን ቀላሕታኡን ሕቶኡ ተመሊሱ ምስ ወላዲቱ ክራኸብ'ኳ እንተኾነ፣ ንቕድሚት ንኽሰጉም ናይ ኩልና ደገፍን ሞራልን የድልዮ።

ዝኸበርኩም ኣንበብቲ፣ ዓምዲ-ሰራብቱ፣ ዝተጣፍኡ ይኹን ደሃይ ዘይብሎም ዜጋታት ኣብ ምርኻብ፣ ቴሌፎን ብምድዋልን ካልእን ትገብሩዎ ዘለኹም ምትሕብባር እናመስገንና፣ ብዛዕባ'ዚ መንእሰይ ኣሌክሳንደር ወላዲቱ ንምርካብ ኣቕሪብዎ ዘሎ ታሪኽ ኣፍልጦ ምስ ዝህልወኩም፣ ብቐጽሪታት ቴሌፎን 07295831 ወይ 116266 ደዊልኩም ክትሕብሩና ትኽእሉ ኢኹም።

ኣሌክሳንደር ኣብ'ዚ ሕጂ ግዜ

ሕቶ ሰዱኮ ቁ.12

ኣገባብ ኣጸዋውታ፡ ኣብተን 3 ብ 3 ትርብዒት ንትኹል፡ ንጋድም፡ ንሰያፍ (ዲያጎናል) ካብ 1 ክሳብ 9 ቁጽሪ ሓንሳብ ይጽሓፍ - ዝድገም ቁጽሪ የለን።

ኣብቲ መልሲ ፍልይ ዝበለ ቅርጺ (ፊደል ወይ ቁጽሪ) ክትረኽቡ ኢኹም።

	5			9		7		
	9		5				4	
6					8	9		5
			8				6	1
	3		9		4			
7						3		4
		7					8	9
2	1		7		9	4		
			6	8				7

ኣዳላዊ ሰለሙን ተኽለማርያም (ራጁ)

ዘበናውን ያታዊን ስፖርት

ጴጥሮስ ተፈሪ

ስፖርት ዝበል ቃል፡ desport ካብ ዝበል ጥንታዊ ኣዘራርባ ቋንቋ ፈረንሳ ዝመጸ ኮይኑ፡ ናይ ትርፊ ግዜ ማራኺ ናይ ምዝንጋዕ ጸወታ እዩ። ሎሚ ግና፡ ብሓያሎ ቋንቋታት ዓለም ተራዲሙ ዓለማዊ ቃል ብምዃኑ ንሓያሎ ዓይነታት ጸወታ ብምውካል ነቢሩ ኣሎ።

መዓስ እዚ ጥራይ - እቲ ተግባሩ ንባዕሉ፡ ሎሚ ኣብ ብዓለማ ጋሻ ሃገር ኣይኮነን። ስፖርት ዘይተዘውትር ሃገር የላን። ኣብ ብዙሓት ሃገራት፡ ኣጀማምራ ስፖርት ውራያትን በዓላትን ንምዕጃብ ኢልካ ዝፈለመ ምዃኑ፡ ጽሑፋት ይሕብሩ እዮም - ኢንሳይክሎፐዲያ። ሻቡ፡ መስተንክር ዝኾነ ምርኢት ከም ዝበርኾ ድማ እዩ ዝግለጽ። ምኽንያቱ፡ እቲ ግጥም ክሳብ - ምስቶም ጨካናት እንስሳታትን ኣራዊትን እዩ ዝካየድ ነይሩ። ከተማታት ድማ፡ ንዓኣተን ዘውክሉ ጀጋኑ - ናብ'ቲ ግጥም ዝካየደሉ ቦታ ይልእኩ ነበሩ። መጠኑ ብዙሕ ዝበለ ገዛዙ፡ ይፈስስሉ ምንባሩ እውን ይጥቀሱ።

እዚ ስለዝኾነ፡ ከም'ቲ ንሓያሎ ሰባት ዝመስለና - ስፖርት ናይ'ዚ ቀረባ ዘመናት ዘይኮነ፡ ካብ ጥንቲ ዝጸንሐ ናይ ቀዳሞት ወለዶታት ማዘናግዒ እዩ።

ሎሚ እውን እንተኾነ፡ ብዙሕ ሰብ ኣሎ - ስፖርት ንዝበል ቃል፡ ነቲ በዘልማድ ወይ በቲ ከም ልሙድ ንግጥማት ጥራይ ዝምልከት፡ ብዙሕ ደጋፊ ዘለዎ፡ ከም ናይ ዋዕዋዕን ሆይሆይታን ጸወታ ገይሩ እዩ ዝወስዶ። ስፖርት ግን ኣብኡ ጥራይ ዝተወሰነ ኣይኮነን - ስፖርት ስራሕ እዩ። ኣብ ዕዮ ድማ ተራእዩ ይጻወት። ኪኖ እቶም ኣብኡ ብኣካልን ብጥበብን ዝሳተፉ፡ ኣብ ምሕደራኡ ንዝዋሰኡ ብዙሓት ሰባት ምንጪ ስራሕ ይፈጥር። ስፖርት እንዱስትሪ እዩ፣ ብመልክዕ ቱሪዝም ንሃገር ዝፍ ኣታዊ ከምጽእ ይኽእል። ከም ሓደ ዓቢ ትካል ድማ፡ ዕብይ ዝበለ ወጻኢታት ይሓትት።

ስፖርት ዕዳጋ እውን እዩ። ዋላ እኳ ከም ካልኦት ሃለኽቲ፡ ሓያሎ ኣህለኽቲ እንተዘይብሉ፡ ኣብ ምሻጥ ምልዋጥ ግና፡ ተራኡ ቀሊል ኣይኮነን። ብሓፈሻኡ፡ ንሃገር ኮነ ንትካል ወይ ነቲ ውልቀ-ሰብ፡ ብዙሕ ገዝዙብ የግሕጥ እዩ።

እንታይ እንታይ ዝኾነልኡ ኢናኸ - ዓይነታት ስፖርት እዮም እንብሎም? ስ ና ይ ደ ር ን ስ ፐ ረ ታ ይ ዘ ር ን ዝተባህሉ ክኢላታት፡ ኣብ 1989 - ንስፖርት፡ "ናይ ደቂ-ሰብ ውድድራዊ መልክዕ ዘለዎ ኣካላዊ ንጥፈታት ኮይኑ፡ ትካላዊ ሕጊታት ዝሓዘ እዩ" ብምባል ክትንትኑዎ እንከለዉ፡ ቫንደር ዝዋግ ዝተባህለ ድማ - ኣብ 1988፡ ስፖርት ውድድር ዘለዎ ኣካላዊ ምንቅስቓስ ምዃኑ ድሕሪ ምምልካት፡ ብፍሉይ ዕጥቂን መሳለጥያን ዝዘውተር፡ ኣብ ውሱን ዓቐን ግዜን ቦታን ዝካየድ፡ ሱበኣዊ ንጥፈት እዩ" ይውስኽ።

ካልኦት እውን፡ "ስፖርት ናይ ጸወታ መልክዕ ዘለዎ፣ ጭኢታታት ውድድር ዝማልአ፣ ኣብ ኣካላዊን ኣእምሮኣዊን ጥበብ ወይ ብልሓት ዝተመስረተ፣ ክእለትን ስትራተጂን ዝሓቖፈ፣ ትጸቢት ዘይተገብረሉ ጽቡቕ ነገር ከስዕብ ዝኽእል እዩ" ዝበሉ እዮም። ስፖርት፡ ኣብ ብቐዓት ዝኣምን ኣዘናጋዒ ወይ ኣዛናዩ ክኸውን ከምዝለዎ ድማ የስምሩሉ። እዚ ክበሃል እንከሎ፡ ስፖርት - ጉዳያን ሳዕሰዒትን እውን ኣብ ውሽጡ ክምደቡ ይኽእሉ እዮም። እቲ ንጥዕና ኢልካ እትገብሮ ምንቅስቓስ እውን፡ ኣካሉ ጥራይ ዘይኮነ፡ ምዝውታሩ እውን ጠቓሚ እዩ። ብሓፈሻ ስፖርት፡ ንሓያሎ ዘሳትፍ ማሕበራዊ ንጥፈት እዩ፣ ማሕበራዊ ትካል እውን እዩ። ኣብ ስፖርት ተኻፊልካ ዝዕየ የለን።

ሃገራት ሕብረተሰብን ጠርኒፈን ብዕቱብ እየን ዝዓያ። ኣብ ከንዲ ኣብ'ቲ ዓለማዊ መልክዕ ዝሓዘ ጥራይ ዝጠምቃ፡ ድማ ነቲ ዝጸንሐ ባህላዊ ጸወታታተን ሰውያታት ብምግባር፡ ሕጊታት ኣውጺኣንን ቀርጺ ኣትሒዘንን፡ ናቱ ውድድር ብምድላው ይሰርሓሉ። ኣካል ማሕበር ተሪዝም ከኣ ይኸውን። ቱሪዝም ድማ፡ ንከምዚኣቶም ዝኣመሰሉ ኣዒንቱ ከዒኑ ኣይሓልፎምን። እኳ ደኣ ይገዮዮም። ኣፍ እውን፡ ሃብታም ሕብረ-ብዙሓት እንውንን ሃገር ከም ምዃንና መጠን፡ ማብቆላውያን ሕብረ ጸወታታት ኣለዉና። ብዙሓትና፡ ኩነተን ዝውዓደሩ ዓይነት ጸወታታት ኣለዉና።

ስፖርት፡ ሰለስተ ነገር ይጠልብ፡ ስፖርተኛ ምፍራይ፡ ትግባረ ምውዕዋዕ። እዚ እንተደኣ ተሰሪሑሉ፡ ዝኾነ ዓይነት ስፖርት ክትንሰእ ይኽእል እዩ። ባህላውያን ጸወታታት ሃገርና ድማ፡ ንክትንሰኡ ዘይኮነ - ተንሰኦም እውን ነይሮም እዮም። ህዝቢ ናቱ ክድርቢ ስለዘይደለ፡ ብዘይምታ እናተረሰዑ ዝመጹ ኣብ ዝምስሱሉ ኢጋጣሚታት፡ ብዓቢ ተገዳሲት እዩ ዝዕዘዎም። ኣብ እዋን እቲ ዝተራእየሉ፡ ገለ ገለ ጸወታታት - ኪኖ ዞባዊ ወይ ናይ ሓደ ብሄር ምዃኖም፡ ሃገራዊ መልክዕ ሒዞም ኣብ ኩሉ ዞባታት ተፈታውነት ኣሕዲሮም ነይሮም። ምዕባለ ኩኡ፡ ከምኡ እናበለ እዩ ዝበርኽ። ምስ ዝቕጽል ድማ፡ ኣህጉራዊ መልክዕ እውን ክለብስ ይኽእል።

ገለ ጸወታታት፡ ከም ኣብ ቅልስ ዝምደቡ ናጻ ቅልስን ሕንቆቕ፣ ንዓኣቶም ዝመስሉ ኣብ ዓለማዊ መድረኽ ንርኢ ኢና። እዚኣቶም ስለዝተሰርሓሎም እምበር ክፍጠሩ ከለዉ ብኸም'ዚ ሕጂ ዝዘውተሩዎ ዝተወለዱ ኣይኮኑን። እዚ ስለዝኾነ፡ ንሕና እውን ናብኡ ገጽና ኢና ክንጥምት ዘሎና። ሻኩ መሰል ጸወታ እውን ኣሎ፣ ንሻኩ ሃገርና ምስኡ ብምምስሳል ምስ እንርእዮ፡ ክሰርሕ ዘይክእል ኣይኮነን። ዝ ናትና ዝመስል ቃርሳ እውን ዝዘውተር ኣሎ። እቲ ከም ቢ.ብ ዝኣመሰለ ጸወታ፡ ኣመና ተፈታውነት ዘለዎ እዩ። ፍትሉ፡ ሓደ ካብ'ቶም ኣብ እዋን ፈስቲቫል፣ ብባህላዊ ጉዳያት ሀግደፍ ዝካየደሉ ዝነበረ እዋንን ሃገራውተኣ ኣብ ሳዋ ዝመደበሉን እምበሳ-መጠን ስሓብሎት ነይሩዎ። ሓንዳይ፣ ሰሉስን ርቡዕን እውን ከምኡ። ተወሰጥ ንባዕሉ እንተደኣ ኣዕቢናዮ ክቕጽል ዝኽእል እዩ።

እዚ ዘበለ፡ ኣብ'ቲ ግዜ ጸወታታት ዝካየደሉ ዝነበረ፣ ብቐረባ እከታተሎ ስለዝነበርኩ ትዕዝብቲ ስለዝነበረኒ እዩ። ኣብ'ቲ እዋን፣ ኣብ ግዜ ጸወታ ዝነበረ ደጋፊ፡ እቲ ዘርእዮ ዝነበረ ስምዒት ናይ ዋንነት ስምዒት፣ ብባህሉ ናይ ምሕጓስ ገጽ ዝነበሮ እዩ። ኣብ ተጻወትቲ ድማ ከም'ዚ ልዕል ኢሉ ዝገለጽኩዎ፣ ነቲ ጸወታ ናብ ዝለዓለ ክሕክር ዝኽእል ጥበባት ክርእዩሉ ጀሚሮም። ናይ ውድድር መንፈስ ብዘይ ቀላዕለም ነይሩዎም። ገቦጣ ካብ ዘለዋ 6 በኹራ ሰለስተ ዝተመዝዘየት ስዕርቲ ኢያ። ኣብ ሓንቲ በኹራ፣ ሓደ ሓንዳይ እንተደኣ ኣቐሚጣ ግና ጸወታ ክቕጽል እዩ። ምኽንያቱ እቲ ሓደ ሓንዳይ እውን ዋጋ ኣለዎ። ስለ'ዚ ጸወታ ይቕጽል ካብዚ ብምንቃል፡ እታ ብሰላ ሓደ ሓዳንይ ንክትቕጽል ዕድል ዝረኸበ፣ ዝተዓወተትሉ እዋን ርኢና። እዚ ገለ ካብቲ ዝበረ ኣንጠልጣሊን መሳጢን ግጥም ውሽጢ ገዛ እዩ።

ኣብ ኣስቲ እውን እንተርኢና፡ ንጭዋዳ ዝምልከት ናይ ቀልጸምት ጥራይ ዘይኮነ፣ ንርእሲ (ኣተሓሳስባ) ከይተረፈ ዘሳትፍ ምንባሩ፡ ካብ ተጻወትቲ ኪኖ ሚዛኖም ከይተረፈ ንኽዘርሩ እሞ ድማ እታ ከርሽረ እግሮም ካብ'ታ ትግባእ ከየውጹኡ ዝተራእየ ነይሩ። ኣብ ተወሰጥ ንዘተወርወረት ኩዕሶ ተጻማጢልካ ብምቕላብ፡ ዘለካ ብልጫ ምርካብ፣ ገለ ካብቲ እዋን ዝምስጥ ዝበረ እዩ። ኣብ ፍትለ ድማ ሕልፍ ዝበለ ሆይሆይታ ነይሩ። እዚ ጸወታ እዚ ናይ ትሕቲ ደቂ 14 ዓመት እዩ ነይሩ። ንሰዓትን 20 ደቒቕን ፍትለ ክትብል ቀሊል ኣይኮነን።

ነቲ ውድድር፡ ነቲ ፈስቲቫል፡ ግርማን መቐረትን ካብ ዝሃቡ ድማ ሓደ እዚ ፍትለ እዩ። ፍትለ ርእሰ ምትእምማን ገደርካ ብኢድ እናተፈኸርካ ዝግበር ከም ምዃኑ፣ ብፍላይ ነቲ ጸወታታት ብመጉልሐ ድምጺ ገደርካ ደዕጀብ ስለዝነበረ፣ ወፈያታት ተዓዚቡቲን ዞባታትን የዳምቐ ምስ ምንባሩ፣ ኣመና ደስ ዝበለ እዩ። ነቲ ጸባቐስ እቲ ተጻዋታይ ኣብ ቀጻሊ መስርሕ እዩ ዝፈጥሮ።

እቲ ንምምዕባሉ ዝግበር ጻዕርታት፡ ባዕሉ እቲ ጸወታን ተጻወትትን እዮም ዝመርሑኹ። ከመይ ዝበለ ቦታ ከትዓሉ ኣለካ የርእዩኻ። እቲ ኣብ መስርሕ ዝረአ ምግርራሕ ዞባታት፣ ኣካል እቲ ጸወታ ንባዕሉ፣ ንመጋጥምታትካ ሕግታት ክሳብ ዘይጠሓለቕ፣ ክትገርሖ ዘኽፍእ ኣይኮነን። ቅዱስ ጉርሒ ኣብ ስፖርት ኣገዳሲ እዩ። ከም'ዚ ድማ ኣብ'ዚ ዓውዲ ያታዊ ስፖርት ብዘጻወትቲ ይረኣ፣ ንኽሰዑ ይጣበቡ። እቲ ጥበብ ድማ ክፉል ጸባቐ እቲ ጸወታ ይኸውን። እቲ ዘሎና ጺጋ ግና፣ እዚኣቶም ወይ እዞም ዝተጠቕሱ ጥራይ ዘይኮኑ፡ ንሕና ከም ወገንቲ ባሕሪ ምዃንና መጠን ናይ ገማግም ባሕሪ ኣብ ሑጻታት ደንከልን ሰምሃርን ዝጽወቱ ጸወታታት እውን ኣለዉ። እዚኣቶም ድማ ኣብ'ቲ ካልእ ሸነኽ ካብ ዘሀብትሙና ምዃኖም እዩ።

ስለ'ዚ፡ ንሕና ብፍላይ ኣብ እዋን ፈስቲቫላትናን ዓበይቲ በዓላትናን (ከም ፈንቅል) እዚ ጸወታ እዚ ቀሪብና ክንዕጅብ ኣገዳሲ ኮይኑ እሰምዓኒ። እቲ ምንታይ፣ እቲ ካብ ካልእ ሃገር ዝመጸ በጺሑ ነቲ ካልእ ዓለማዊ ስፖርት፣ ምናልባት ካብ ናትና ኣወዳደባ ብዙሓሸ መንገዲ ይፈልጦ እዩ። እዞም ናትና ግና፡ በኹሪ ዓይነ ከም ምዃኖም፣ ሓደሽቲ ነገራት ስለዝኾኑትዎ ዋላ ምስ ጉድለታቶም ይምስጡዎ እዮም። ስለዚ ምቕራብም ኣገደስቲ እዮም እብል።

ንምምዕባሎም ድማ፡ ካብ ቤት-ትምህርቲ ኣትሒዝና ምጽዓር። ኣብ ካሪክለም ኣይኣተወን ኢልና ክንዲ ምሕዳጉ ከእትዎ ይግባእ። ብርኢይቶይ ልክዕ ከም'ቲ ብቛንቋ ኣደ ምምሃር ዘለዎ ኣገዳሲነት ገይረ ስለዝሓስቦ፣ መማህራን ሚኒስትሪ ትምህርቲ እውን ሓደ ግዜ ብዛዕባ እዚ ሓጺር ትምህርቲ ወሲዶም ነይሮም እዮም። ልክዕ እዩ ብኣፍ ምውርጻጽ ቀሊል እዩ። ክብደት ኣብ ትግባረ ዝተሳተፈ እዩ ዝፈልጦ። ጸገም ክህሉ ይኽእል ይኸውን እዩ። ይኹን እምበር ንሕና ቀዳምነትና ናትና ክኸውን ድማ ዝሰገር ዛዕባ እዩ ኣይብልን እየ።

ስለ'ዚ፡ ኩሉ ኣካል ብፍላይ ሚኒስትሪ ቱሪዝም፡ ሚኒስትሪ ትምህርቲን ሃገራዊ ሃማመተኣን ክደፍኣሉ እንተዝመርጹ። እቲ ኣብ መደባቱ ዘእትዎም ዝነበረ ጉስጓሰን ሓብሬታን ሚኒስትሪ ምክልኻል እውን ከምኡቶም. . .።

ማህደር ጀጋኑ

ሺሃብ ኣርኣያ

ክላሽን ብበትሪ

መኮንን ኪዳነ (ሻባይ)

ራብዓይ ክፋል

ጅግንነት ኣቶ ገብረሂወት ኣብ ኩሉም ውጉኣት እናተፈልጠ ክኸይድ ግዜ ኣይወሰደን። ብሓካይምን ተጋደልትን ፍቱውን ማእከል ዕላልን ጭርቃንን ኮነ። ቅሳነት ግን ኣይነበሮምን። “እዛ ሰኸይቲ…!” ኣብ ኣእምሮኦም እናተመላለሰት ረበሾቶም። ብዘኾነ መገዲ ሰኸይቲ ጥይት ከይተከሉላ ክትሕረር የብላን። እዚ እንተ ዘይኮይኑ ምጉዳሎም ብላሽ ኩይኑ ተረኢዩዎም። ኣብ ቅድሚ ደቂ ዓዶም ጅግንነቶም ከመስክሩ ኣለዎም።

“ተምሳል ጦር-ሰራዊት'ዩ፡ ሎሚ ደጉዳጉ ጫማኡም ጽባሕ ግንባርም!” ዝብል ናይ መውዳእታ ቃላት ዓለሚቶም ሳራ ተዘከሮኦም። ንሶም ምስ ሰርዓት ደርግ ኣሻርዮም ቁልዓ ሰበይቲ እናበኣበሱ ንብረት ዝዘምቱ ዝነበሩ ኩሉደቲ ወዶገባ ማሪኾም፡ ኣብ ቅድሚ ደቂ ዓዶም ክስውዶም ከድንኡዎም ናይ ወትሩ ሕልሞም'ዩ። እዝዮዝ ከዝብር፡ ኑቲ ናብዚ ኩሉ ንሂውቶም ምሉእ ዝቕየረ ታሪኽ ጅግንነት ዘኢተምዎ፡ ብበትሪ ክላሽን ዝመንዘዑዎ በጽሒ ወዶገባ'ውን ደረኽቡዎ ይኾኑ። ንውግእ ሰኸይቲ እምብዛ ሃረፉዎ።

ኩሉም ዝግበሩ ዝነበሩ ምቅርራባት ንሰኸይቲ ንምጥቃዕ ምዃኖም ግዙብ'ዩ ዝነበረ። ሓደ ሳልስቲ ንሶም ኣብቲ ሕክምና ይኾን ኣብቲ ከባቢ ዝነበሩ ተጋደልቲ ፍልይ ዝበለ ምንቅስቓስ ኣስተብሃሉሎም። ኣፋውሰን መተሓኻኸምን ዝጠራንፉ ትሐምሐም ዝብሉን ካብ ሕክምና መመሊቕም ናብ ኣሃዱታቶም ዝኸዱን ውጉኣት፡ ምሸታዊ ራንራን ዝብል ጻዕቂ ምንቅስቓስ ማካይን ኩረሾ ዝሰንክታ ኣደታት፡ ቃሪዛ መሳሊ ሐዞም ንድፋዕ ዝምርሹ መንእሰያትን ኣቦታትን … ኣንፈቱ ግሙት ነበረ።

“ኣቱም ሰባት ኣነ ጸገም የብለይን። ደጊም ቁስለይ ሓውያ እያ፡ ሰደዱኒ!” ንሓካይም ኣዕገርገሩዎም። ሓካይም ቁስሎም ስለ ዘይሓወየት ክጸንሑ ምዃኖም መልሲ ሃቡዎም። ፍታሕ ዝበሉዎ ሓደሽ ነገር ድማ ሓሰቡ። መሬት ዓይኒ ሕዘ ኩብል ኩሎ ዕጥቀም ዓጢቖም፡ ክላሽኖም ተሓንጊጦም ዃላ ተጉልበቡ። ክሱብ ካብ ሕክምና ዝርሕቁ ብጉልበቶም እናሓንከሱ ኣሳንሙ። መሬት ምስ ጸልመተ፡ ኣብ ጽርግያ ወጺኦም ምስቶም ኣብኡ ማካይን ዝጸበዩ ዝነበሩ ተጋደልቲ ተጸንበሩ። ምስ ሓንቲ ናይ ባ. ማኪና ተጻዒኖም ድማ ዓዲቐይሕ ኣተዉ። ኣብኡ ምስ ዝረኸቡዋ ሰንቂ ዝጸዓነት ናይ ክፍሊ-ሰራዊት 70 ማኪና ተሰቒሎም ደግሳ ሓደሩ። ምሉእ ሩፍታ ተሰምዖም። ኣተሓናኽሶኦምን ቁስሎምን ብፍቓድ ሓኪም ከም ዘይወጹ ዝሕብር ነበረ። ተጻሚሞም ካብ ደግሳ ናብ መኣዘዚ ቦታ ክፍሊ-ሰራዊት ዝነበረ ማይሓራሳት ደየቡ። ምስቶም ባዕሎም መሪሖም ዘደየቡዎም እምብዛ ዝተዓራረኹዎም ኦፐረይተራት ተሓቛቚፎም ተሰዓዓሙ። ከሉ ተጋዳላይ ውራይ ምድላዉ፡ ንምግባር ላዕልን ታሕትን ኩብል ጸንሖም። ደሮ መጥቃዕቲ ምንባሩ ግሁድ ነበረ። ንኩሎም ከም ምርቓት ሓሰቡዎ።

“ስለምንታይ ብዘይ ፍቓድ ሓኪም ቁስልኻ ከየሕወኻ ትመጽእ?” ደሮ ከኣታቶም ተሓቢሩዎ ዝጸንሐ ፍሊጶስ ድሕሪ ሰላምታ ኣትረሩ ሓተቶም።

“ሓውያ እያ ፍሊጶስ! እቶም ሓካይም ከዕርፍ ደልዮሙኒ እዮም ዛይሰደዱኒ'ምበር ገለ ዛይብሉ። ሻዓ እንድያ ቁስሊ ከልቢ ኩይና!” ኣመኸኩ።

“እዚ ክኸውን ዘይክእል እዩ። ኣተሓናኽሶኻዶ ደርእዮ'የለኹን። ናብታ ዝበርካያ ሕክምና ክትምለስ ኢኻ!” ዓቲቡ ገንሖም።

“ሰማዕ ፊሊጶስ! ንድሕሪት ክምለስ'ሞ ዛይከውን'ዩ። ብሓልየት ከምኡ ትብሊ ምህላውካ ይርድኣኒ እዩ። ግን ኣጋውላኹም ደርእዮ እንደየ ዛለኹ። ሰኸይቲ ዓደይ ናጻ ክተውጽኡዋ እናንቕልኩምሲ ንድሕሪት ክምለስ! በጃኻ ኣፍቅደለይ። ሰለይ እናበልኩ ሓደ ክልተ ጦር-ሰራዊት ከውድቕ ይኽእል'የ!” ተኸራኸሩ።

“ከምዚ ኢልካ ከለኻ ኣብ ውግእ ክትኣቱ ኣይትኽእልን ኢኻ። ንሕክምና ምምላስካ ይትረፍ ደሓን። ኣብዚእ ኳንካ ግን ምስዞም ንብረት ዝሕልዉ ብዮት ክትጸንሕ ኢኻ።” ከኣታቶም ዘስተብሃለ ፍሊጶስ፡ ብኣፉ እናገንሐ ብውሽጡ ንጅግንነቶም ኣድነቖ። “ብሓቂ ኤርትራዊ ማለት! እዚ ክውረስ ዘለዎ ሓቦ እዩ!” በለ ብልቡ።

“ሰኸይቲ ዓደይ ጓይላ እናተተኾሰ፡ ኣብ ማይሓራሳት ሓላው ስጡሕ ኩይነ ክውዕል! ንዓ ኣይፋልካን ፍሊጶስ። ኣብ ውግእ ሰኸይቲ ክቋሻመድ ምስ ኑብሰይ መብጽዓ ኣሎኒ” ሓውሲ ለመና ኣቕረቡ።

“ኸረካ ኣለኹ! ኣብ ሰኸይቲ ዝዋጋእ ሰብ ኣይሰኣንናን። ኩሎም ከማኻ ውጉኣትና ኣብቲ ውግእ ኣይክኣትዉን'የም። ደሓር ከኣ መን'ዩ ‘ውግእ ሰኸይቲ ናይ መውዳእታ'ዩ’ ዝበለ? ማዕረባ፡ ኣፈልባ፡ ደቀምሓረ፡ ኣስመራ ብዙሕ ውግኣት'ዩ ዝጸበየና ዘሎ ገብረሂወት ፍሱሓ! ከምዛ ዝተባህልካያ ጥራይ ግበር!” ፍሊጶስ ክጽ'ዚ ክዛረቦም ግዜ ኣይነበሮን። ዕጥቁን ራድዮኡን ኣልዒሉ ተመርቀፈ።

ክጽኣ ምኽርኻር ከም ዘይተዋጽኡ ተረድኡቶም። ኣብ ማይ ሓራሳት ኩይናም ክማዕድዉ ግን ሕልሚ ኩይኑ ተሰምዖም።

“ዋይ ገብረሂወት ፍሱሓ! ሎሚስ ድማ ኣብ ማእከል ዓድኻ ክትክተር! ዛይከውን! ኣብ ሓርነት ሰኸይቲ ጥይት እንተ ዘይተኩሶካ ከሉ ብላሽ'ዩ” ምስ ኑቡሶም ተዛረቡ። እንተ በዚ እንተ በቲ፡ ኢዶም ክሕወሱ ኣለዎም። ኦፐረይተራቱ ኣኽቲሉ ብንእሽቶይ ራድዮ እናተራኸበ ዝረሓቖም ፍሊጶስ፡ ናብታ ዝበረኸት ኩጀት ክድይብ ከሎ ብደበንገረ ጸላም ኣማዕደውዎ። ብጸላም ዕጥቀም ዓጢቖም ነጸላኦም ጠወዩ። ብራሾኦም ማይ መሊኦም ክላሽኖም ተሓንጊጦም ኑቲ ከም ከብዲ ኢዶም ዝፈልጡዎ ክሳድ ገረይ ቁራጽም ንደግሳ ኣንቈልቈሉ።

ኣብቲ ቅድሚ ወርሒን ክልተ ቕነን ዝተወግኡሉ ደፋዓት ደግሳ ክበጽሑ ከለው፡ እቶም ካብ ሕክምና ምስ መለቑ ቅድሚ ሳልስቲ ኣብኡ ዓሪዶም ዝጸደፉዎም ተጋደልቲ ኣብ ቦታኦም ኣይጸንሕዎምን። ብሃንደበት ብሽንኽ ሰኸይቲ ዝጀመረ ሂምታ ቦምባታትን ጢያይቲን መሬት ኣናወጸ። ሰገጥ ተብሎም ዝነበረት ውግእቲ የማኸይቲ እግርም ጥዕይቲ ኩይና ተሰምዓቶም። ንሶም ብጸለም ጽርግያ ዝገዩ ዝነበሩ ተጋደልቲ ከርከቡዎም ጠልፊፍ ጠልፊፍ በሉ።

“ዋይ ኣነ! ከየርከብኩላ ጥራይ ከየቃብጹዋ!” ናህርም እናወሰኹ ኣድመጹ።

“ኣብ ዘለኻዮ ደው በል! ኣደካ ንላዕሊ!” ደግሳ ሕልፍ ምስ በሉ ሃንደበት ካብ ወሰን ናይቲ ጽርግያ ክላሽን ክዕመርን ቀጢን ተሪር ድምጺ ጓል ክሰምዑን ሓደ ኩነ። ወዶ ገባ ዝመሰላ ተጋዳሊት ብኸድሪ ኢዶም ሓፍ ኩበሉን ብረቶም ከውርዱን ኣዘዘት።

“ጉብሬ ወዲ! ኣንቲ ጓል ከይትህወኺ ብሚዲኺ እዩ” ቁልጥፍ ኢሎም መልሲ ሃቡ።

ብሰግራ ኣብ ቀረባኦም ኩይኑ ክከታተሎም ዝጸንሐ ካልእ ተጋዳላይ፡ “ብጻይና እዩ!” በሎ። ክልተኦም ቀረቡዎም። እታ ኣብ ኩብ ፍሊጶስ ዝጸሓፈሎም መንቀሳቐሲት ወረቐት ኣርእዩዎም። እቶም ተጋደልቲ ሳምፓዲና ገይሮም ብምንባብ መንኑቶም ኣረጋጊጾም ገደፉዎም። ናብቲ ደሮ ጀሚሩ ዝነበረ ውግእ ሰኸይቲ ጉያኦም ቀጸሉ።

ኣብ ሰኸይቲ ዓስኪሮም ዝነበሩ ተጋደልቲ፡ “ሱብ ሸውዓተ ካራሩ” እናበሉ ዝጨርቁሎም ፍሉያት ኣሃዱታት ስፓርታኪያድን ኮማንዶን ደርግ፡ እቲ መጥቃዕቲ ምስ በርትዖም ቀልጢፎም ናብቲ ብዙርያታት ጉናጉዲን ፈንጂታትን ዝተሓጽረ፡ ዝተኣማመኑሉ ዕርዲ ፎርቶ ተኣከቡ። ውግእ ከረረ። ምድንጓይ ናይቲ ውግእ ግን ነቦይ ገብረሂወት ዝጽላእ ኣይነበረን። ኩናት ከይተወድአ መታን ከርክቡ ክደናገየሎም ተመነዩ። ከም ትምኒቶም ኑታ ብበትሪ ዝማረኹዋ ክላሽን እናዐዝበቡ ናብቶም ናብ ፎርቶ ሰኸይቲ ዝሃጀሙ ዝነበሩ ተጋደልቲ ተጸንበሩ። ኣብ ሂውቶም ዝምነዩዋ ነገር ብምርካቦም ልዑል ሓጎስ ተሰምዖም። “ኣጆኻ ገብዘ!” እናበሉ ምስቶም ከም ኣናብር ዝወርወሩ ተጋደልቲ ኣብቲ ኩናት ደበሉ።

“በሎ! ጉብረ ኣንታ ኩዓዕ! ሕጂዶ ደፍእ ኩበለካ!” ዝብል ተሪር ድምጺን ምዕማር ክላሽንን ብድሕሪ ኣቦይ ገብረሂወት ኣቃልሐ። ካብቶም ህዝባዊ ግንባር ኣብ ደቡብ ምስ ኣጥቀዐ ንስልኳታት ወዶ ገባን ሚሊሻ ስርናይን ክከታተሉ ዝዓጠቑ ‘ክሳድ ሓዝ!’ ዝበሃሉ ሕጹባት መዓንጣ ደቂ'ቲ ከባቢ'ዩ። ክልተኦም ዕጡቓት ሻዕብያ ብየማኑ-ጸጋሙ ሻምብቆ ብረቶም ተኸሎም “ጉብረ ተደበር!” በሉዎ። ብደዉ ሕሰረቱ ዝረኣየ ሚሊሻ ስርናይ፡ ኣእዳዉ ሓፍ ኣበለ፤ ኣብ ቅድሚ ደቂ ዓዱ ብኽልተኣን ኣብራኹ ኣብቲ ሑጻዊ ሓመድ ሰኸይቲ ተንበርከኸ።

“እዝዮዶ! መሓሩዎ በጃኹም!” ቡበሽርናዑ ዝተዋህለለ ህዝቢ ብሓደ ድምጺ ለመኖም።

“ጉብረ ሰፍ! ሕጂዶ ይሓይሸ ኣንታ ቀሓር! ዘይወግሕ መሰሉካ ፍንጭሪዕ ትብል ኔርካ!” ገለኦም ካብቲ እኩብ ህዝቢ ኑቲ ሚሊሻ ስርናይ ጸረፉ ኣዘበቱሉ።

“ዘይወግሕ መሰሉካ ነይሩ ጉብረ ኩሓዲ!” ሓንቲ ሰበይቲ ካብቶም እኩባት ‘ጡፍ’ በለትሉ።

ኣቦይ ገብረሂወት ኑቲ ደልዓላ ክሳድ ሓዝ ብጸዮም ብረቱ ካብ እዝኒ'ቲ ኣብ ትሕቲ ምርኮኦም ዝኣተወ ሚሊሻ ስርናይ ክኣልዩ ምልክት ገበሩሉ። ክልተኦም

ጥምጥም ውግእ ፎርቶ መዘዞሚ ግጥም ምሕራር ሰኸይቲ'ዩ ነይሩ። ንቶም ንግዕረባ ገጾም ዝሃድሙ ዝነበሩ ወተሃደራት ጸላኢ ክሱብ ዓቕሚ ተኸሲ ክላሽን ዘፍቅዶ ርሕቀት ተሳዛሉዎም። ናይ ልቦም ብምግባሮም ጾብ ስተዩ። ደጊም ሞት ከም ኣዓም!

ድሕሪ ምዝዛም ህጁም ፎርቶ፡ ምቕራም ኣብ ከተማን ጉናጉዲን ዝተሓብኡ ወተሃደራት፡ ወዶ ገባን ሚሊሻ ስርናይን'ዩ ቀጸለ። ኣቦይ ገብረሂወት ‘ወዶ ገባን ሚሊሻ ስርናይን ይኣትወወን'የም’ ናብ ዝተባህላ እንዳ ሰዋታት ገየዩ። ጉብረ ዝበሃል ጽጋባ ሚሊሻ ስርናይ ጉፍ በሎም። ገመል ዓደም ዘሚቱ፡ ገዝዙብ ንጹሃት መዝቢዑ፡ ንዕኦም'ውን ማዕረ ብሂወት ዘፈራርሖም ሰብ'ዩ። ጹሓይ ናይቲ ዝኣመኖ ስርዓት ምስ ዓረበት፡ ብረቱ ደርብዩ ነጸላኡ ተወዚፉ ኣብ እንዳ ሰዋ ብምእታው ተመሳሲሉ'ዩ ተሓቢኡ።

“ውጻእ ኣንታ ኩሓዲ!” በሉዎ ብኸድሪ።

ሚሊሻ ስርናይ ኣብራኹ ራዕራዕ ኢሉዎ ተመናኸሸ። ብበትሪ ክላሽን ዝማረኹ ጅግና ምዃኖም ኣጸቢቑ ዝፈልጦ ወረኦም'ዩ። “ኣኸለ! ገብረሂወት ፍሱሓ ደኣ ኣብይ ክምሕረኒ!” መዓልቱ ከም ዝተወድኣት ንኑብሱ ቀበጸ።

“በጃኻ መሓሮ ገብረሂወት ሓወይ! ስረኡ ዝፈትሐ ጃለ እንዳኣሉ” ኩሉም ሰተይቲ ሰዋን ኣብቲ ከባቢ ዝነበሩ ሰባትን ለመኑዎም።

“ተፈለ ኣንታ መንቀላወጢ!” ብረቶም ናብ ግንባሩ ኣቕኒዖም ጨደሩ።

“በጃኻ ገብረሂወት ሓወይ! ይቕረ በለለይ። ሕማቕ መዓልቲ'የ ወዓለ” ተመናኸሸ።

ተቐራሪቦም ብትሑት ድምጺ ተረዳድኡ።

“ሰምዑ ዓድና! ኣይንቕትሎን ኢና! ውድብ ህ.ግ. ከም በዓል ጉብረን መንግስቶምን ዓማጺት ኣይኮነትን። ብሕጊ'ያ ትቐጽዕ! እምበር ፍርዲ ጉብረ ዘምጉሃስ ፍሉጥ'ዩ ነይሩ።” ብምባል ኑቲ ህዝቢ ገለጹሉ። ከም ትምኒቶም ኣብ ማእከል ዓዶም ጅግና ተጋዳላይ፡ ማራኺይን ፈራዳይን ምዃኖም ብሓበን ኣፍልቦም ነፍሑ።

“ኣደ ወሊዳ ትምከን! … ኣየ ጅግንነት! …. ኣየ ፍትሒ…!” እቲ እኩብ ህዝቢ ብትብዓቶምን ውሳኔኦምን ኣድናቖቱ ገለጸሎም።

“ሕለፍ ኣታ ሱፍ!” ብምባል ካብቲ ተንበርኪኹሉ ዝነበረ ክትንስእ ኣዘዙዎ ምስ ብጸዮም ኩብኩቦም ናብቲ ምሩኻት ዝእከቡሉ ዝነበሩ ቀላሚጦሳት ወሰዶዎ፡ ምስ ከምኡ ዝኣመሰሉ ምሩኻት ወዶ ገባን ሚሊሻ ስርናይን ጸንበሩዎ።

“ኣየ ጸሓይካ ዓሪባ መሬት ክትጠልመካ ከላ! ብሓንሳብዶ ሱብ ናብ ወኻርያ ይቕየር'ዩ?” ንቶም ምሩኻት ወተሃደራት ምስ ረኣዩ ንኻልኣዮም ዝበሉዎ እዩ። ንእግረ-መገዶም እቲ ኣብ ግራቶም ብበትሪ ዘበጦም ክላሽን ዝማረኹዎ ወዶ ገባ ምስቶም ምሩኻት እንተዛለወ ሓደ ብሓደ ኩለሉዎም። ኣይነበረን። “ይዋኣዩ ተረሺኑ ይኸውን ወይ ድማ ብኣ ኣቢሉ ሃጽ ኢሉ ጠፊኡ ይኸውን። ሓዊ ኣፉ ክላሽን ኣረኪብኩዶ ገጽ ሱብ ይርአ ኩይኑ!” ብልቦም ደንገጹሉ። ኑታ ንታሪኾም ዝቐየረት ሽራፍ ኣፉ ተዓጺፊት ክላሽን ሩሲ ደጊሞም ረኣዩዋ። ምስ ኑብሶምን ብረቶምን ፍሽኽ በሉ።

ይቕጽል

ንእፍልጦ

ጆሚ/ ደጀን ተኽለ

ደብዳበ ፍቕሪ
ንጌጋ ብጌጋ

ልዋም፡ ኢጋጣሚ ዝጀመረ ሌላና ንኽልቴና ብዘይርደኣና መንገዲ ከም ዝዓበየ ኣይንኽሕዶን ኢና። ንዘሰደድክለይ ወይ ንዘሰደድኩልኪ 'መሰጅ' መልሲ ንምሃብ ኣብ ቀረባ ግዲ ጸኒሕና ከይተፈለጠና ናብ መዓምቑ ፍቕሪ ክንጥሕል ግዜ ኣይወሰደልናን። ቡብወገንና ሰናይ ባህጊ ዝሓዘለ መንፈስ ስለዘርኣና ድማ፡ ምዉቕ ፍቕሪ ክንምስርት ኣይተጸገምናን።

ንዘለገስክለይ ፍቕሪ ምሉእ ዕምረይ ከይረሳዕኩ ከስተማቕሮ ምዃነይ ክሓብኣልኪ ኣይደልን። ዕምሪ ፍቕሪ ብምንዋሕን ምሕጻርን ናይ ግዜ ዘይኮነ ዝልካዕ እንታይ ደኣ? ቡቲ ኣብ መንጎኻ ዝነበረ ውህደትን ፍቕርን'ዩ ተዘኻርነቱን ዕምሩን ዝልካዕ። ዝነበረካ ዝምድና ተሪር እንተነይሩ፡ ዋላ ተፈላለ ካብ ልብኻ ተሓኺኹ ዝድርበ ኣይኮነን። ብኣንጻሩ፡ ዝነበረካ ፍቕሪ ንይምሰል እንተነይሩ፡ ዋላ ንዓመታት ብሓንሳብ ንበር፡ ድሕሪ'ታ ዝተፈላለኻላ ካልኢት ዝዝከር ዝኽሪ ክህሉ ኣይክእልን። ኣነ ግን፡ ብምልኣት ስለዝቐረብኩኺ፡ ንብደልኪ ዝዝከር ዘይኮኑ፡ ንዝሃብክኒ ምቁር ፍቕሪ ዘስተማቕር ልቢ'ዩ ዘለኒ።

ስለምንታይ ኒዚ ውዕለት ከም ዝወዓልክዮ ግቡእ መልሲ ስለ ዘይሃብክንን ንኽዘራረበኪ'ውን ፍቓደኛ ብዘይ ምዃንክን ኣዚኺ ጎዲእክኒ ኢኺ። 'ሓንቲ መሓዛይ ምስ ካልእ ጓል ብቐጻሊ ክትቀራረብ ርእያትካ'ያ' ዝበልክዮ ቃል ብወኸይ ጌጋ ምዃኑን ውዲት ከይከውን'ውን ህድእ ኢልኪ ኣስተውዒልኪ ዘረባ መሓዛኺ ክትመምዮን ዝሃብኩኺ ምኽሪ 'መሓዛይ ማዕረ ኑብሰይ'የ ዝኣምና' ዝብል ኣቃሚጭ ዝተሓወሶ መልሲ ኢኺ ሂብክኒ ኬድኪ።

ዓለም ፍቕርን ጥልመትን ዝረኣየላ መድረኽ ምዃና ዘኽሕድ ኣይኮንኩን። ካብኺ ከምዚ ስለ ዘይተጸበኹ ግን፡ ንምቕባሉ ልዕሊ ዓንዴል ምርር ኢሉኒ። ሓያል መንፈሰይ ዘይምሕር ሕማም ከም ዝሓዞ ዘቖ'ቕ ኢሉ ብምህዳም ብስልቻው ተባሒቱ ንኽትርእዮ ባህ ዘይብል መንፈስ ወኒን ህይወተይ ጽልእ ኣቢሊያ ኣለኹ። ኣዒንትኺ ቀላሕትኣን ናባይ እንተ ዘይመለሰን ህይወት ብድሕሬኺ ዝኽእሎ ኣይኮንኩን።

ምዉቕ ፍቕርና ንንፋስ ሂብና ካብ ክንመውቕ ክንቀርር ክንመርጽ ኣይግብኣናን። ኣብ መንጎና ዝለ ጸገም ባዕልና ህድእ ኢልና ክንፈትሕ ቅርብቲ ኩኒ። ንጌጋ ብጌጋ እናተርጎምኪ፡ ብዘረባ ሰብ ካብ ትኣምንሉ ጸኑዕ ፍቕርን መንገድን ክትእለዩ ጸቡቕ ኣይኮነን።

ስብሒ

ስብሒ ዘለዎም መግብታት ምቁራት'የም። እቲ ምኽንያት ድማ፡ እዮም ኣብ ኣፍና መቐረት ክህቡ ዝኽእሉ ኬሚካላት ብቐሊሉ ዝሓቁ ምዃኖም'ዩ። እዚ ኣጉዳሲ ክፋል መግቢ ብጠዚሒ ዓቐን ካሎሪ ዝሓዘ ኮይኑ፡ ካብ ፕሮቲንን ካርቦሃይድረይትን ዝሕዙዎ ዓቐን ካሎሪ ዝተዓጸጸፈ'ዩ። ስብሒ ኣብ ኣካላት ኣጉዳሲ ኮይኑ፡ ንመስርሕ ሆርሞናትን ሽፋን ዋህዮታትን የገልግል። ብዘይካ'ዚ፡ ኣብ ቀራሪ ቦታ ዝነብሩ ሰባት፡ ሙቐት ኮይኑ ከገልግል ይኽእል።

ኣብ ሓደ ግዜ ከድልየካ ካብ ዝኽእል ዓቐን ስብሒ ምውሳድ፡ እቲ ተረፍ ኣብ ኣካላት ከም ዝኽዘን ይገብር። እዚ ድማ፡ ምኽሳዕ የስዕበን ንዝተፈላለዩ ሕማማት ብቐንዱ ድማ ንሕማም ልቢ፡ ካንሰርን መኻኽኑትን ከም ዘቃልዕ ክኢላታት ጥዕና ይገልጹ።

ቋንቋ ጥቕሲ

"ዝኾነ ሰብ ይርእየካ ከም ዘየለ ገይርካ ተቓጻጸ፡ ከም'ኡ'ውን ብምሉእ ልብኻ ዘምር። ብድሕሪኡ ህይወት ልክዕ ከም ኣብ ገነት ዘለኻ ክትከውነልካ'ያ።"

ዊልያም ፑርክለይ

ሕፍረት ማለት ስዕረት ማለት'ዩ። እቲ ክትገብሮ እትውጥኖ ነገር፡ ንስለ ሰባት ክትብል ኣይትግደፎ። ንስለኻ ደኣ'ምበር፡ ንስለ ሰባት ከም ዘይትገብር ኣስተብህል። ንሕብረተ-ሰብካ ብዘይጎድእ መንገዲ ከም ዊንታኻ ክትከይድ ትኽእል ኢኻ፡ ነዚ ብዘይካኻ ኣዛዚ ዘይብላ ኑብስኻ፡ እቲ ክትገብሮ እትደሊ ክትገብሮ ኣፍቅደላ።

ክትልህ እንተደሊኻ ከም ድላይካ ሰቐጥቀጥ በል። ክትዝምር እንተደሊኻ'ውን፡ ጉረሮኻ ክሳብ ዝኽእሎ ጨድር። ዋላ'ውን እቶም ንጭዮደራኻ ዝሰምዑ ብምግራም ይጠምቱኻ፡ ቃሕታኻን ድላይካን ክሳብ ዝኾነ ኣይትሰከፍ። እኳ ደኣ፡ ደስ ስለ ዝበለካ ፍሽኽ በል። ንስለ ሰብ ከም ዘይትገብር ምስ ፈለጥካ፡ ኑብስኻ ብዘገበረቶ ደስ ክትብላ ክትርእያ ኢኻ፡ ህይወት ከኣ መቐረታ ዘይትምኖ ክትከውነልካ'ያ።

'ግሊዝ 581'

ከም ኣኾልዳ ሰነፍልጠተኛታት፡ 'ግሊዝ 581' ዝተባህለት ፕላኔት ዋላ'ኳ ሓደገኛ ምዃና እንተተፈልጠ፡ ናይ መጻኢ ግዝኣት ደቂ ሰብ (ደቂ ሰብ ክነብሩላ ዝኽእሉ) ክትከውን እትኽእል ፕላኔት'ያ። እዛ ፕላኔት እዚኣ ኣብ ዙርያ ሓደ ቀይሕ ድንኪ ኮኾብ'ያ ዑደት ተካይድ። እዚ ዑደት እተካይደሉ ቀይሕ ኮኾብ ካብ'ዛ እንፈልጣ ጸሓይ ኣዝዩ ዝኣሰ'ዩ። ካልእ ይትረፍ እቲ ካብ'ዚ ኮኾብ'ዚ ዝፍኖ ብርሃን 1.3% ናይቲ ካብ ጸሓይ ዝፍኖ መጠን ብርሃን ጥራይ'ዩ። እዚ ማለት ከኣ እታ ፕላኔት፡ መሬት ካብ ጸሓይ ዘለዋ ርሕቀት ክጽጸር እንተሎ ኣዝያ ናብ'ቲ ኮኾብ ዝቐረበት'ያ። ክንድ ዝኾነ ድማ፡ ኣብ ሓደ ናይ ማዕበላዊ መሸጎር (tidal locking) ደረጃ ዝተሓጽረት'ያ። ብኻልእ ኣኾልዳ ሓደ ገጽ (ወገን) ናይ'ታ ፕላኔት ኩሉ ግዜ ናብቲ ኮኾብ ክጥምት እንከሎ፡ እቲ ካልኣይ ገጽ ድማ፡ ኩሉ ግዜ ኣንጻር ናይቲ ኮኾብ'ዩ ዝጥምት። ልክዕ ከምቲ ኣብ መንጎ ወርሕን መሬትን ዘሎ ዝምድና ምዃኑ'ዩ።

እዚ ማዕበላዊ መሸጎር ናይ'ዛ ፕላኔት ንባዕሉ ሓደ ስግንጢር ዝኾነ ጠባይ ኣለዎ። ኣብቲ ናብ ኮኾብ ገጹ ዝጥምት ክፋል ናይ'ዛ ፕላኔት ምስ እትዓልብ ንእሉቱ ኢኻ ትመክኽ። ብኣንጻሩ፡ በቲ ጸሓይ ዘይብሉ ክፋላ ምስ እትዓልብ ድማ፡ ብቐጸበት ናብ በረድ ትቕየር። ኮይኑ ግን፡ ኣብ መንጎኦም ክልተ ኣንጻራዊ ጫፋት፡ ብኽልሰ ሓሳብ ደረጃ ህይወት ዘለዎ ፍጡር ክነብረሉ ዝኽእል ንእሽቶ (ቀጢን) ቅናት ኣሎ። በዚ ኮነ በቲ፡ ኣብ'ዛ ፕላኔት እዚኣ ምንባር ናይ ገዛእርእሱ ጸገማት ኣለዎ። እዚ ቀይሕ ኮኾብ ናይ'ዛ ፕላኔት፡ ኣብ ታሕተዋይ ጫፉ ናይቲ ክረአ ዝኽእል ድግምጋም ዝርግሐ ብርሃን (lower frequency and visible spectrum) ስለ ዝርከብ ኣብ ምሉእ ሰማያት 'ግሊዝ 581' ኣዝዩ ሕማቕ ቀይሕ ሕብሪ'ዩ ዘለብሶ። ምእንቲ'ዚ እዩ ከኣ፡ እዛ ፕላኔት 'ናይ ገሃነብ ፕላኔት' (planet from hell) ተባሂላ ትጽዋዕ። ካልእ ጎድናዊ ሳዕቤን ናይ'ዚ ድንኪ ኮኾብ ድማ፡ ጸማሪ ብርሃን ዘካይዱ ኣትክልቲ ዘቋርጽ ትሕተ-ቀይሕ (ብዓይኒ ዘይረአ ክፍሊ ዝርጋሐ ብርሃን (infrared) ጸርጋወ ብርሃን ክላመዱ ይግደዱ። እዚ ብምግዳኡ ኑቶም ኣትክልቲ ደማቒ ጸለም ሕብሪ ንኽሕዙ ይገብሮም።

ኢኮሎጂ

ኢኮሎጂ፡ ኣብ ልምድታት ህይወታውያን ብሕልፊ ድማ ኣብ ምስ ከበቦም ዘለዎም ዝምድና ዘተኩር ናይ ዓውዲ ስነህይወት ጨንፈር እዩ። ሓደ ካብ ስነፍልጠታዊ ምርምር ኢኮሎጂ ብቐንዱ ንዝምድና ህይወታውያን ብሓፈሹ፡ ንዝምድና እንስሳታትን ኣትክልትን ድማ ብፍላይ የጽንዕ።

እዚ ንዝምድና ኣካላዊ ወይ ነገራዊ ትሕዝቶ ምድርን ንዮሎጂያዊ ዝምድናን ህይወታውያንን ዝድህስስ ምርምር ንመጀመርታ እዋን፡ ኣብ 1866 እዩ ብጀርመናዊ ተማራማሪ ዊሎጂ ሆንሪክ ሃይክል ተኣታትዩ።

ኢኮሎጂ፡ ዝብል ቃል'ውን ካብ ግሪኻዊ ቋንቋ 'ኦይኮስ' ዝተወስደ ኮይኑ፡ 'ኣብ ትሕቲ ሓደ መዓብሮ ዝተጠርፉ ስድራን ዝምድናን' ዝብል ትርጉም ድማ ኣለዎ። ዘመናዊ መጽናዕትን ምርምርን እዚ ሳይንሳዊ ዝምድና ህይወታውያን ዘተኩር ዓውዲ ኢኮሎጂ፡ ብዙምሳጥን ተወሳኺ ምርምርን ወሩይ ፈላስፋን ኣቐሪቢ ናይ ብዙሓት ዊሎጂካዊ ምርምራት ዝኾነ ቻርለስ ዳርዊን ዝተመርኮሰ ኮይኑ፡ ንዝምድና ከም ፍዚክስ፡ ኬሚስትሪን ዊሎጂን ዝኣመሰሉ ዓውድታት ሳይንስ የጠቓልል።

ኢኮሎጂ፡ ዝተፈላለዩ ወጽኢት ኣየር ዝኾኑ ነገራዊ (physical) ተፈጥሮታት ካርቦንዳይኦክሳይድ፡ ኦክስጅንን ምስ ህይወታውያን ንዘለዎም ዝምድና ብሰፊሕ ዝፍትሽን ክሽውን ከሎ፡ ብዙወሳኺ ንዘለዎም ኣተባብራን ምድራዊ ዝምድናን ህይወታውያንን'ውን የጽንዕ እዩ።

መልሲ እተመሳቐለ ቃላት
መም ያቆብ መርሃዊ (ጃኽ)

ል	ብ	ሲ		ሰ	ጣ	ሕ		ሕ	መ	ረ	ት
ም	ም	ሶ	ት		ላ	ጸ	የ		ሕ		ሪ
ዓ	ሸ		ሰ	ላ	ዕ		ማ	ሀ	ደ	ር	
ት	ም	ክ	ሕ	ቲ		መ	ን	በ	ሪ		
	ዳ		ብ	ን	ጹ	ር		ይ		ሰ	ጥ
ዕ	ድ	መ			ረ	መ	ጽ		ዓ		ረ
ረ		ፍ	ር		ት	ራ	ፍ		ሚ		ም
ፍ	ሊ	ት		መ			ዒ	ባ		ዕ	ረ
ቲ		ሕ	ን	ባ	ሻ		ት	ሀ	ኪ	ት	
	ዓ			ሀ	ሞ	ት		ጊ		ብ	ሰ
ጓ	ባ		ሕ	ረ	ት		ባ		ሰ	ቲ	ና
ል		ዓ	ረ	ር		ማ	ሀ	መ	ነ		ዕ

ሸዋቢብ

ሃማመተኤ

ተክኖሎጂ

መንእሰያትን ምህዞን ሰንዓን ኣብ ፈስቲቫል

ኢንጂ. ሚኪኤል ኣዳም

ምህዞን ሰንዓን ኣካል ፈስቲቫል ኤርትራ ካብ ዝኸውን ክልተ ዕቑድ ኣቝጺሩ ኣሎ። እቲ ኣብኡ ዝቐርብ ፍርያት ድማ ነቲ ፈስቲቫል መቐረት ከም ዝውሰኸሉ ኣየጠራጥርን። ኪኖ ምውሳኽ መቐረት ግን እቲ ንጥፈታት ናይ መንእሰያት ብምኳኑ ኣብ መዛናኦም ዘሕድሮ ቅዱስ ቅንኢ መዘና የብሉን። ንሎሚ እምበኣር ኣብ ፈስቲቫል ኤርትራ 2019 ካብ ዝቐረቡ ናይ ምህዞን ሰንዓን ስርሓት ጽማቕ ትሕዝቶኦም ከነቕርብ ኢና።

1. ሮቦታዊት መልሓሚት ምናት

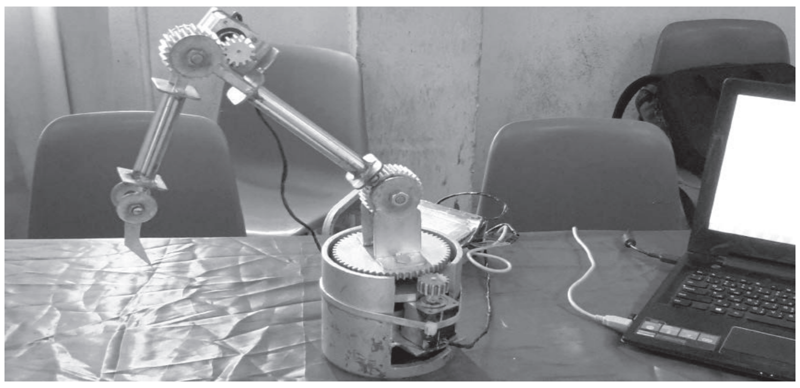

እዛ ብተመሃሮ ሓሙሻይ ዓመት መካኒካዊ ምህንድስና ዝቐረበት ስራሕ፡ ንናይ ማይ ኣጋንእን ካልእን ኣብ ምልሓም ልዑል ተራ ክትጻወት ትጽቢት ዝግበረላ ለሓሚት ሮቦት እያ።

2. ጣፍ እተኽይድ መሳርሒት

እዛ ብተመሃሮ ኣግሮ ኢንጂነሪን ዝተዳለወት ዕዮ፡ ብሰብ ብትዘወር ብሽክለታ ትሰርሕ ብምኳና ዝኾነ ጸዓት ኣየድልያን እዩ። እዚ ድማ ሓረስቶት ሃገርና ኣብ ገገርሁኦም ጣፍ ብዘይሃልኪ ከኽይዱ እተኽእልን እያ። 30 ኪሎ ኣብ ሰዓት ተኽይድ። ዝተፈላለየ መጽናዕትታት ከምዝሕብርዎ ጣፍ ተዓጺዱ ክሳብ ኣብ ቆፎ ዝበጽሕ 12% ካብኡ ይባኽን እዩ። እዛ ምህዞ ድማ ነዚ ብኽነት'ዚ ኩተወግድ ትጽቢት ይግበረላ።

3. ንዓይነ ስውራን ጽሑፍ ኣንቢባ ብድምጺ እትሕብር መሳርሒት

ብተመሃሮ ሓሙሻይ ዓመት ኮምፕዩተር ኢንጂነሪን ዝተዳለወት ስራሕ እያ። እዛ ስራሕ እዚኣ ዓይነ ስውራን ብዘይ ናይ ካልእ ሰብ ሓገዝ ጽሑፋት ንኸንብቡ እትሕግዝ እያ። ሓደ ዓይነ ስውር ነቲ ክንብቦ ዝደለየ ጽሑፍ ናብዛ መሳርሒት ምስ ኣእተዎ፡ እታ መሳርሒት ነቲ ጽሑፍ ኣንቢባ ብድምጺ ትሕብሮ። ብተወሳኺ ነቲ ዘንበቦ ኣብ ፍላሽ ኩተቐምጦ ትኽእል። 4.5 ኪሎ እትምዝን ብኢድ እትጽወር መሳርሒት እያ።

4. ሓጋዚ ሮቦት

ንኣረጋውያን ኣብ ቤት ክለኣኾምን ንኣሽቱ ነገራት ከቐበሎምን ዝኽእል ሮቦት። ብተመሃሮ ሓሙሻይ ዓመት ኮምፕዩተር ኢንጂነሪን ዝቐረበ ስራሕ።

5. መንቀጺት እኽሊ

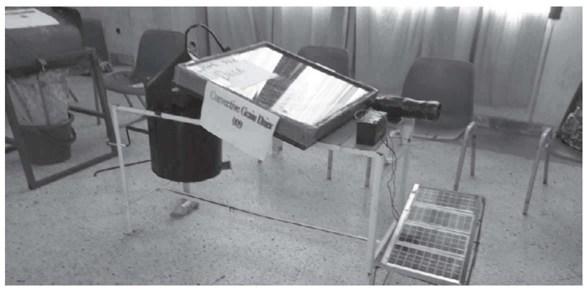

ዘራእቲ ኣብ ሓጺር እዋን ኩተንቅጽ ትኽእል። ነቲ ኣብ እዋን ምንቃጽ ምስ ኣእካል ዝሕወስ ዝነበረ ዶሮናን ታህዋስያንን እተጉድል ብተተካኢ ጸሓያዊ ጸዓት እትዓዩ መሳርሒት እያ። ብተመሃሮ ኣግሮ ኢንጂነሪን ዝፈረየት፡ 5 ኪሎ ስርናይ ኣብ ክልተ ሰዓትን ፈረቓን ሰዓት እተንቅጽ መሳርሒት እያ። ብባህላዊ ኣገባብ ማለት ኣብ ግዳም ብምጽጣሕ ንተመሳሳሊ ዓቐን ንምንቃጽ ማለት ካብ 20 ሞስቸር ኮንተንት ናብ 10 ንምውራዱ 7 ሰዓት ይወስድ።

6. ንጹሑፍ ብስእሊ ወሲዳ ብቐሊሉ ክተዓራረ ከምዝኽእል እትገብር ሶፍትዌርን ኣፕሊኬሽንን፡

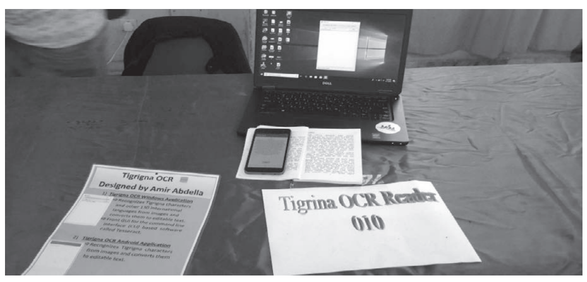

እዛ ስራሕ'ዚኣ ነቲ ኣብ ኣብያተ ጽሕፈትና ፕሪንት ንዝኾኑ ጽሑፋት ዳግም ኣብ ኮምፕዩተር ብምጽሓፍ ኢዲት ንምግባር ዝጠፍእ ዝነበረ ግዜ እትቕጥብ ኩይና ብኣብ ከሊፋ ዩኒቨርስቲ ብማህደረ ትምህርቲ ዝመሃር ዘሎ ኣሚር ዓብደላ ዝተባህለ መንእሰይ ዝተዳለወት እያ። እዛ ስራሕ'ዚ ብፍላይ ንቛንቋ ትግርኛ ኣተኩራ ዝተሰርሐት ትኹን'ምበር ሓያሎ ቋንቋታት እውን ተጠቐምቲ ምኳኖም ኣዳላዊኣ ይሕብር።

7. ዕዮ ቤት ንባብ እተቃልል ስራሕ

እዛ ብመልክዕ ሶፍትዌርን ሞባይል ኣፕን ተዳልያ ዘላ ዕዮ፡ ተመሃሮ ወይ ተገልገልቲ ቤት-ንባብ ብቐሊሉ መጽሓፍ ክልቅሑን ክመልሱን፡ ኣብ ቤት ንባብ ዘሎ መጽሓፍቲ ብዘይድኻም ክፍትሹን እተኽእል እያ። ብተመሃሮ ሳልሳይ ዓመት ኮምፕዩተር ኣፕሊኬሽን ዝቐረበት ስራሕ እያ።

8. ሶላር ትራከር

ንናይ ጸሓይ ምንቅስቓስ ኣናተኸታተለት፡ ሶላር ፓነል ናብ ክልተ ኣክሲስ እተዝውር ስራሕ እያ። በዚ ድማ 42% ረብሓ ረኺቦም ኣለዉ። ብተመሃሮ ሓሙሻይ ዓመት ኤለክትሪካል ኢንጂነሪንግ ዝቐረበት ስራሕ እያ።

9. ንስርዓተ ኣርካይቭስ ትካላት ሃገርና ፍታሕ እትህብ ሶፍትዌር

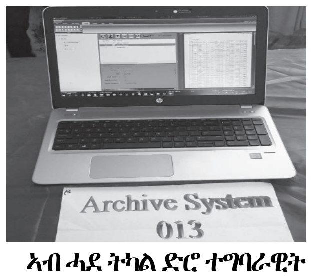

ኣብ ሓደ ትካል ድሮ ተግባራዊት ኩይና ኣላ። ብዘይ ሰርቨር ንኹሉ ኣብ ፋይልን ፎልደራትን ዘሎ ሓበሬታ ብምኽዛን፡ ሓደ ንስሉጥነት ምፍታሽ ሓበሬታ፡ ብኻልኣይ ድማ ንምብልሻዋት ፋይላትን ፎልደራትን ፍታሕ እትህብ ብመንእሰያት ኢንጂ ሓድጉ ኣፍወርቅን ኣዶናይ ጕይትኦምን ዝቐረበት ስራሕ።

10. ብኤለክትሪክ ትንቀሳቀስ ሞተር ብሽክለታ

ብዮናታን ኣፍወርቂ ኣባል 31 ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዝተሰርሐት ሓንሳብ ብኤለክትሪክ ቻርጅ ምስኮነት ካብ 15 ክሳብ 20 ኪሎሜተር ርሕቀት፡ ብ40 ኪሎሜተር ኣብ ሰዓት ፍጥነት ትጓዓዝ ሞተር ብሽክለታ እያ። ቻርጅ ንኽትገብር ዘድልያ ግዜ 2 ሰዓት'ዩ።

11. ብዕንጨይቲ ትሰርሕ ፎርኖ ናይ ባኒ

ብኽኩብሮም ዑቕባዝጊ (ኩብረት) ዝፈረየት ብውሑድ ዕንጸይቲ ማለት ብ6 ኪሎ ዕንጸይቲ 50 ባኒ ኣብ ሓደ እዋን ክትሰንክት እትኽእል መሳርሒት እያ።

12. ብካርድ ዝሕደስ ቈጻሪት ሃልኪ ኤለክትሪክ (ኮንታተረ)

ብተመሃሮ ሓሙሻይ ዓመት ኤለክትሪካል ኢንጂነሪን ዝፈረየ ስራሕ ኩይኑ ኣብ ምኽፋል ሃልኪ ኤለክትሪክሲቲ ፍታሕ ክኸውን ዝኽእል ስራሕ እዩ። ናይ 5፡ 10፡ 100፡ 1000፡ ወዘተ. ናቕፋ ካርድ ንምድላው ይከኣል። ፈለማ ናይ ተለፎንና ሲም ኣብታ መሳርሒት ነእትዋ። ቀጺልና ቁጽሪ ካርድ ነእቱ። እቲ ሓበሬታ ናብ ሰርቨር ተላኢኹ ቅድሚ ሕጂ ኣብ ጥቕሚ ከምዘይወዓለ ተረጋጊጹ፡ ሕሳብካ ይሕበረካ። ሕሳብካ እናጐደለ ኣብ ዝኸደሉ እዋን፡ ልክዕ ከም ናይ ሞባይል 'ሕሳብኩም የሐድሱ' ዝብል ሓበሬታ ይወሃበካ።

13. ሶላር ኦቨን

ተመሃሮ 5 ዓመት ማሪን ኢንጂነሪን ዘፍረይዋ መሳርሒት እያ። ንሓደ ሊትሮ ማይ ኣብ 28 ደቒቕ ኩተውዒ እትኽእል። እትመንጭዎ ረስኒ ኣብ ሰዓት ብ6 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ እናጐደለ ንሸሞንተ ሰዓታት ጸሓይ ድሕሪ ምዕራባ ኩተገልግል እትኽእል፡ ንምስራሕ ጸብሒን ካልእ ምስ ምኽሻን ዝተኣሳሰር ንጥፈታትን እተገልግል መሳርሒት።

እዚ ቐሪቡ ዘሎ ስራሕ ኩተባባዕ ዘለዎ እዩ። ዘተባብዕዎ ድማ ቀዳማይ ህዝቢ. ንምህዞን ሰንዓን ኮማዊ መልክዕ ብምትሓዝ ንዕብየቱ ክጽዕር፣ ብኻልኣይ ደረጃ ዝምልከተን ኣካላት መንግስቲ፡ ብሕታውያን ትካላትን ኣውፈርትን፡ ነዚ ስራሕ ብምምማይ ንምምዕባሉ ክምውልኦ ወይ'ውን ዓዲገን ክጥቀማሉ ወይ ናብ ተጠቃሚ ህዝቢ. ክዝርግሕኦ መድረኽ ዝጠልቦ እዩ። ሞሳ ኑቶም ነዚ ዕዮ ንምዕያይ፡ ንምውህሃድን ንምማይን ዝጸዓሩ! ምህዞን ሰንዓን ይዓንብብ!

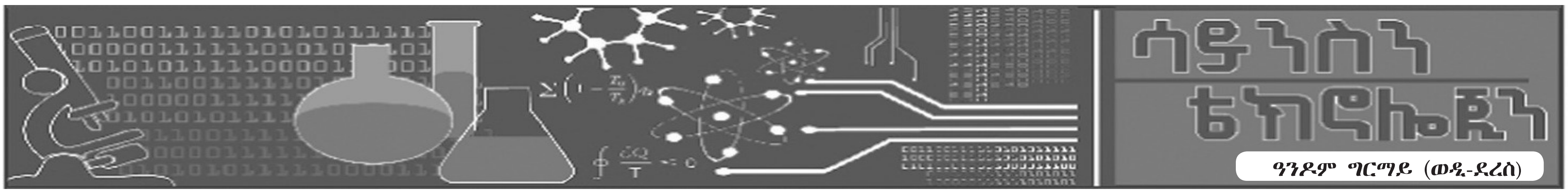

ሃገራት ደቡባዊ ምብራቕ - ተርእዮ ምልባዕ ዓሶ

ኣብ ሃገራት ደቡባዊ ምብራቕ ኤሲያ፡ ለቡዳ ሕማም ዓሶ መግቲኢ ተሳኢኑዎ ምህላዉ ተመራመርቲ ዓዲ እንግሊዝን ታይላንድን ኣብ ዘውጽኡዎ መግለጺ ሓቢሮም። እቲ ተጻዋርነት መድሃኒት ሕማም ዓሶ ብዘጥረየት ጣንጡ ኣቢሉ ዝላባዕ ዘሎ ሕማም ዓሶ፡ ዛጊት ኣብ ካምቦድያ፡ ላኦሱ፡ ታይላንድን ቬትናምን ኣብዚ እዋን እተን ብተርእዮ ምልባዕ ሕማም ዓሶ ተጠቒዐን ዘለዋ ሃገራት ምዃነን ዝገለጹ ተመራመርቲ ስኮጥዕና፡ ዛጊት ኑቲ ሕማም ንምቁጽጻርን ሕሙማት ንምፍዋስን ዝተገብረ ወፍሪ ከም ዘይተዓወተ ኣረዲኦም። እቲ ክስተት፡ ዋላ'ኳ ጉድኣት ኣሰካፍነቱ ዘይከም'ቲ ምስፍሕፋሑ ከም ኣብ ናይ ፈለማ ዝተፈርሀ ኣዝዩ ሓደገኛን ቀታሊን እንተ ዘይኮነ፡ በዚ ዘለዎ ኩነታት ቀጺሉ፡ ናብ ኣፍሪቃ ከይልሕም ግን ዓቢ ስግኣት ዘሕድር ኩነታት ኩይኑ ምህላዉ ስግኣታቶም ይገልጹ። ከም ግምት እቶም ተመራመርቲ፡ ምናልባት እዚ ኣብ ሃገራት ደቡባዊ ምብራቕ ተኸሲቱ ዘሎ ተርእዮ ተላባዒ ሕማም ዓሶ ኣብ ኣፍሪቃ ክርአ እንተ ደኣ ጀሚሩ ግን፡ ኣብ ታሽዓይ ደረጃ ዓይነት ሕማማት እዛ ኣህጉር ዝስራዕ ከም ዝኸውን'የም ዝገልጹ።

ሕማም ዓሶ፡ ካብ 2008 ዓ.ም ጀሚሩ፡ ኣርተሚሲኒንን (artemisinin) ፒፐራቑኒን (piperaquine) ዝበሃሉ ክልተ ዓይነት መድሃኒታት ብምሃብ ክፍወስ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣብ 2013 ዓ.ም ኣብ ዝተገብረ መጽናዕቲ ግና፡ እቲ ሕማም፡ ዓቕሚ ተጻዋርነት መድሃኒት ከም ዘማዕበለ እቲ ዝወጸ ሓበሬታ የረድእ። ከም ውጽኢቱ ከኣ፡ ኣብ ገለ ዞባታት እተን ኩብ ኢልን ዝተጠቕሳ ሃገራት ንኣብነት፡ ሕማም ዓሶ 80 ሚእታዊት ተጻዋርነቱ ንመድሃኒት ክረጋገጽ ክኢሉ ምህላዉ እቶም ተመራመርቲ ንማዕከን ዜና ቢቢሲ ኣብ ዝሃብዎ ሓበሬታ ገሊጾም።

ሕማም ዓሶ ንምጥፋእ ዓቢ ዓወት ተመዝጊቡ እናተባህለ፡ እዚ ክስተት ኪጋጥም ኣብ ትጽቢት ሊቃውንቲ ከም ዘይጸንሐ ዝሓበሩ እቶም ተመራመርቲ፡ ኣብዚ እዋን ኣብተን ሃገራት ብናህሪ ይላባዕ ዝሎ ሕማም ዓሶ ንምግታእ፡ ዝሓሸ ዝበሃል ኣማራጺታት መድሃኒት ምጥቃም ዘስገድድ ህጹጽ ኩነት ተፈጢሩ ምህላዉ ኣብ ዩኒቨርስቲ ኦክስፎርድ ኣሃዱ ጥዕናዊ ምርምር ቬትናም ዝጦፍ ፕሮፌሰር ትራን ቲንህ ሄን ዝተባህለ ምሁር ገሊጹ።

በዚ መሰረት እቲ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል ዘለዎ ዓይነት መድሃኒት ዓሶ፡ ብምውህሃድ ሰለስተ ዓይነታት መድሃኒት ብምጥቃም፡ ተጻዋርነቱ ኣዳኸምካ ንምስዓሩ ከም ዝከኣል እቲ ዝወጸ ሓበሬታ ኣመልኪቱ።

ኣብ'ዚ እዋን ለቡዳ ተርእዮ ተጻዋርነት መድሃኒት ዓሶ ዘጥረየ ጣንጡ፡ ንሃገራት ዞባ ደቡባዊ ምብራቕ ኤሲያ ናብ ዓቢ ጸገም ኣውዲቑዎ ምህላዉ ይግለጽ። ኑቲ ኩነታት ኣመልኪቱ ካብ ቤት ትምህርቲ ንጽህናን ትሮፒካዊ መዲሲንን ሎንደን፡ ፕሮፌሰር ኮሊን ዝተባህለ ሓደ ምሁር፡ ቀልዓለም ዘይብሉ ከቢድ ስግኣትን በሰላን ዝገድፍ ኣጋጣሚ ምዃኑ ድማ'ዩ ኣስሚሩሉ።

ልዑል ረስኒ፡ ረሃጽ፡ ቁሪ ቁሪ ብምባል ምንቅጥቃጥ ኣካላት ወዘ. ሰብ ኣስዒቡ፡ ዓመታዊ ህይወት ሚልዮናት ሰባት ከም ዝቐዝፍ ዝነገረሉ ሕማም ዓሶ፡ ኣብ ሃገራት ደቡባዊ ምብራቕ ኤሲያ፡ ትሕቲ ዕድመ ቀንዲ ግዳይ ብምግባር፡ ዓመታዊ ህይወት 435 ሽሕ ሰባት ከም ዝቕትል'ዩ እቲ ዝወጸ ሓበሬታ ዘመልክት። ብደረጃ ዓለም ክርአ ከሎ ድማ፡ ዓመታዊ ኣስታት 219 ሚልዮን ሰባት ዓሶ ከም ዝሓምሙ፡ ሰነዳት ውድብ ጥዕና ዓለም የመልክት።

ኩባንያ ኖክያ፡ 5G ዝሰመያ ሞባል ንምዝርጋሕ ይዳሎ

ኣብ መፍረ ዝተፈላለዩ ዝተራቐቑ መራኸቢታት ዝሰጥፍ ኩባንያ ፍርያት ኖኪያ ቴክኖሎጂ፡ ካብ ዓበይቲ ትካላት ዓለም ሓደ እዩ። እዚ ዝበዝሕ ግዜ ኣብ መፍረ ተንቀሳቓሲ ተሌፎን (ሞባይል) ብምፍራይ ዝፍለጥ ኩባንያ፡ ከም መቐጸልታ'ቲ ጠሉብ ዓማዊሉ ንምምላእ ፍርያቱ ኣብ ዕዳጋታት ዓለም ናይ ምዝርጋሕ ከካይዶ ዝጸንሐ ምትእትታው ኣቕርቦት ሓደሽ ተክኖሎጂ፡ ኣብ ዝመጽእ ዓመት ብዓይነታ ተመራጺት፡ ኩሉ ክውንና ብዝኸእል ፍትሓዊ ብዝኾነ ዋጋ፡ "5G" ዝሰመያ ስማርት-ፎን ሞባይል ኣብ ዕዳጋ ንምዝርጋሕ ተዳልዩ ምህላዉ ሓቢሩ። ብመሰረት ሓበሬታ እቲ ኩባንያ ከኣ፡ ካብ'ዚ ኣብ ዕዳጋ ዘሎ ዋጋኣ ፍርቂ ዋጋ ጉዲሉ ክትሸየጥ ምዃና ወሲኹ ሓቢሩ ኣሎ።

ንሓበሬታ ግሎባል ኤች ቺፍ ኤምዲ ጁሆ ሳርቨክሳ ምርኩስ ብምግባር፡ ኩባንያ ኖኪያ ቴክኖሎጂ ኣብ ዝመጽእ ዓመት ኣብ ዕዳጋታት ዓለም ከዝርግሓ መዲቡ ዘሎ ስማርት-ፎን ሞባይል ወለዶ 5G፡ ብዘይካ'ቲ ኣብ ዋጋ ዝሀልዋ ኣስተዋጽኦ፡ ኣብ ዕዳጋ ንዝሀልዋ ጠሉብ ኣብ ግምት ብምእታው ዝተሰርሓላ ምዃኑ ኣብሪሁ። ሚስተር ሳርቨክሳ ኣስዒቡ፡ ዕላማ'ቲ ኣብ'ዚ እዋን ተበጊሱ ኣብ 2020 ድማ ክውን ዝኸውን ተብሎ ምዝርጋሕ ስማርት-ፎን G5፡ ከም ትጽቢት ኣፍራዪኣ ኩባንያ ኖኪያ ዓቢ ጠሉብ መታን ክህልዋ፡ ካብዚ ናይ ሕጂ ህልዋዊ ዋጋኣን ብፍርቂ ዋጋ ጉዲሉን ክሸየጣ ምዃነን ዝሕብር እዩ። ወጺኡ ዘሎ ሓበሬታ ክውንነት ለቢሱ ብዝገብሪ ተሰንዩ ክንርኢ ብዝተሰፉ ዝጸበዩ ጉዳይ ምዃኑ ከኣ ኣብሪሁ።

እቲ ዝወጸ ሓበሬታ ቀጺሉ፡ ወለዶ ኤስ 10 ፍርያት ሳምሶንግ ጋላክሲን ስርሓት ኖኪያ ቴክኖሎጂ 5G፡ ዘፈላሊ ለውጢ ከም ዘይብለን ከኣ፡ እቲ ብትካል ኩባንያ ኖኪያ ዝወጸ ሓበሬታ የመልክት። ንኣብነት ኑቲ ዝተሰጠፈ ቀጽሪ ብምርኣይ ጥራይ፡ ሳምሰንግ ጋላክሲ ወለዶ ኤስ 10 ካብ ስማርት-ፎን G5 ትበልጽን ትምዕበልን ትመስል። እቲ ቁምነገር ግን፡ ተመሳሰልቲ ምዃነን'ዩ እቲ ብኩባንያ ኖኪያ ዝወጸ ሓበሬታ ዘመልክት።

ኣብ 2020 ናብ ዕዳጋ ወራዳ ብፍትሓዊ ዋጋ ክትሸየጥ ኣፍራዪኣ ትካል መፍረ ኖኪያ ዝዘረበላ ዘሎ ሞባይል ስማርት-ፎን ወለዶ 5G፡ ዝኾነ ተጠቃሚ ክውንና ንክኸእል ተባሂላ ከም እተሰርሐት ከኣ ሓቢሩ። ምስ'ዚ ተኣሳሲሩ ዝርኡ፡ እታ ፍርያት ኣብ ተጠቃምነት ዓለማዊ መርበብ ሓደሽ ምዕራፍ ክትከፍት ትጽቢት ከም ዝግበረላ'ውን ተገሊጹ ኣሎ።

ናሳ፡ ወርሒ ካብ ጸሓይ ከምዝደምቕ ዘርኢ ስእሊ ይዝርግሕ

ድምቀት ብርሃን ወርሒ፡ ካብ ድምቀት ብርሃን ጸሓይ ጉሊሑ ከምዝርአ ዘርኢ ምስሊ ብትካል ምርምር ጠፈር ኣመሪካ ማለት ናሳ ተዘርጊሑ። እቶም ተመራመርቲ ኑቲ ስእሊ ዝዘርግሑ፡ ውጽኢት ናይ'ቲ ኣብ ዝሓለፉ 10ታት ዓመታት ምዕቡላት ተለስኮፕን ከምኡ ድማ ጸርጊ ጋማ (gamma rays) ማለት ብ'ረድየ ኣክቲቭ' ነገር ዝጸርግ ናይ ሓጺር ማዕበል ጸርጊ ዘሰላስል ምዕቡል መርኣዪ መሳርሒ ተጠቒሞም ከካይዱዎ ናይ ዝጸንሑ ምርምር ምዃኑ ሓቢሮም።

እቲ ኣብ'ዚ ቅንያት'ዚ ዝተዘርግሐ ንድምቀት ብርሃን ወርሒ ዘርኢ ስእሊ፡ ኣብ ነፍሲ ወከፍ 5 ብ 5 ዲግሪ ዝልካዕ ስእሊ፡ ልዕሊ 31 ሚልዮን ኤለክትሮን ቮልትስ ጸዓት ጸርጊ ጋማ ይረኣዩ። እዚ ማለት፡ ብ10ታት ሚልዮን ግዜ ካብ ዝረኣዩ ብርሃን ዝሕይል ምዃኑ ይግለጽ። ህላወ'ዚ ዝተጠቕሰ ጸርጊ ወርሒ ካብ ጸሓይ ከምእተደምቕ ዝግበር ምዃኑ ይሕብሩ። ብመሰረት ውጽኢት መጽናዕቲ እቶም ተመራመርቲ ጠፈር፡ ድሙቕ ሕብሪ ብዙሕ ጨረርታ ጋማ ረይስ ከም ዘሎ ከምዘመልክት'ዩ ዝሕብር። ንጸርታ'ቲ ዝተዘርግሐ ሓበሬታ ንምፍላጥ፡ ናሳ፡ ምስ DOEን Fermiን ዝበሃላ ኣብ ጠፈራዊ ምርምር ዝሰጥፋ ትካላት ብምውህሃድ ከካይዶ ዝጸንሐ ወፍሪ ኩይኑ፡ ድሕሪ ናይ ኣስታት 11 ዓመት ከምእተረጋገጸ እቲ ዝተዘርግሐ ሓበሬታ ኣረዲኡ። ጸዓት ጨረርታ ጋማ ብርሃን ጸሓይ፡ 1 ቢልዮን ኤለክትሮን ቮልትስ ኣቢሉ ዝልካዕ'ኳ እንተኾነ፡ ሰሓብቱን መሳጥንቱን ግና ዘይከም ናይ ድምቀት ብርሃን ወርሒ ምዃኑ እቶም ተመራመርቲ ወሲኾም ገሊጾም።

"ዓይኒ ደቂ-ሰብ ምናልባት፡ ልዑል ጨረርታ ዘለዎ ብርሃን ክርኢ ዓቕሚን ብቕዓትን እንተዝህልዎ፡ ብርግጽ፡ ድምቀት ብርሃን ወርሒ ካብ ጸሓይ ከም ዝበልጽ ብቐረባ ከለሊ ምኸኣለ።" ተመራመርቲ ናሳ ፈርሚ ጋማ-ረይ ስፐይስ ተለስኮፕ፡ ነዚ ስሑላዊ ክረጋግጹ ዝኸኣሉ፡ ንልዕሊ 10 ዓመት ዝኸደ ምርምር ድሕሪ ምክያዶም'ዩ። ትዕዝብቲ እቶም ተመራመርቲ ከም ዘመልክቶ፡ ጸርጊ ጋማ (Gamma-ray)፡ ንቕርጺ ወርሒ ብልክዕ ከምዝዋርኣ እዮም ዝገልጹዎ። ብኻልእ ገጽ ድማ፡ እቶም ተመራመርቲ፡ ግዙፍ ቴለስኮፕ (ላርጅ ኤርያ ተለስኮፕ) ብምጥቃም፡ ኑቲ ኣብ ሽነኽ ዝዝረ ክፋል ወርሒ ዝርኩብ ህዋ ከለልዩዎ ከምዝኸኣሉ እቲ ዝወጸ ሓበሬታ የጽር።

ማርዮ ኒኮላ ማዚታን ፍራንቸኮ ሎፓርኮ ክልቲኦም ካብ ሃገራዊ ትካል መሰልጠኒ ኑክለር ፊዚክስ ባሪ - ኢጣልያ እዮም። ኑቲ ብናሳ ዝወጽአ ሓበሬታ ኣመልኪቶም ኣብ ዝሃቡዎ ሞያዊ መግለጺ ድማ፡ ጨረርታ ጋማ ድምቀት ብርሃን ወርሒ፡ ኣብ ህዋ ካብ ዝረኣዩ ካልኦት ጨረርታ እቲ ዝበለጸ ዓይነት ጨረር ምዃኑ ይገልጹ። ንሳቶም ብተወሳኺ፡ ጨረርታ ብርሃን ወርሒ ኣብ ህዋ እቲ ዝቐልጠፈ ተባሂሉ ዝግለጽ ምንቅስቓስ ምዃኑ ኣብሪሆም። "ኣብ ወርሒ ዝርአ ጸዓት ናይ ብርሃን፡ ምስ ወርሓዊ ዑደታ ዘይልወጥን ወትሩ ምሉእ ትርኢት ዘለዎን እዩ" ብምባል ድማ ይገልጹዎ።

ትካል ምርምር ጠፈር ናሳ፡ ኣርተሚስ ፕሮግራም (Artemis program)፡ ዝበሃል መደብ ሓንጺጹ፡ ከም ናብ ፕላኔት ማርስ ጠፈርተኛታት ብምልኣኽ፡ ኣብ ወርሒ እታ ፕላኔት ዳህሳስ ብምክያድ ዝተገናጸፎ ዓወት፡ ኣብ ወርሒ ናይ'ዛ እንኑብረላ ፕላኔት ምድሪ'ውን ንምድጋሙ፡ ኣብ 2024 ጠፈርተኛታት ንምልኣኽ ውጥን ኣውጺኡ ምህላዉ ይሕብር። ይኹን እምበር፡ ብመሰረት እቲ ኣብ'ዚ ቅንያት ንድምቀት ጨረርታ ጋማ-ረይስ ወርሒ ዝገልጽ ሓበሬታ፡ ኣብ ወርሒ ዝግበር ምርምራዊ ስራሕ ጠፈርተኛታት ወርሒ ካብ ጨረርታኣ ዝከላኸል ሓያል ዕጥቂ ከምዝድልዮም ዘተሓሳስቡዎ ጉዳይ እዩ።

ስፖርት

ኤርምያስ ገብረልዑል ermileul@gmail.com

ኮምሽን ስፖርት ዞባ ደቡብ ገምጋም ስራሕ ኣካዪዱ

ኮምሽን ስፖርት ዞባ ደቡብ ኣብ ዝሓለፈ ሽዱሽተ ኣዋርሕ ብፌደረሽናት ንዝተዓሙ ስፖርታዊ ንጥፈታት ብ29 ነሓሰ ኣብ ከተማ መንደፈራ ገምጊሙ።

ኣብቲ ካብ 12 ንኡሳን ዞባታት ናይቲ ዞባ ዝመጹ ወከልቲ ኮምሽን ስፖርት ከምኡ`ውን ሓለፍቲ ፌደረሽናት ስፖርት ዞባ ዝተሳተፉዎ ገምጋማዊ ኣኼባ፡ ሓላፊ ኮምሽን ስፖርት ዞባ ደቡብ መም. ሃይለማርያም ጉብረመድህን ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ኣብ ኩለን ንኡሳን ዞባታት ብፌደረሽናት ኩዕሶ እግሪ፡ ቅድድም ብሽክሊታ፡ ኩዕሶ መርቡብን ሰኪዔትን፣ ኣትሌቲክስስ ከምኡ`ውን ፌደረሽን ሰደቓ ቴኒስን ቸዝን ዝተኻየዱ ንጥፈታት ዝተረኽበ ውጽኢት ብዝርዝር ኣቕሪቡ።

መም. ሃይለማርያም፡ ብፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ዞባ ተወዲቡ ኣብ መንጎ ሽዱሽተ ጋንታታት ዝተኻየደ ግጥማት ሓሓሊፉ ዝተራእዩ ድስፕሊናዊ ጉድለታት ገዲፍካ ውጽኢታዊ ምንባሩ፣ ብፍላይ ብጋንታ ሰንዓፈ ዝተራእየ ሓደሽቲ ተጻወትቲ ናይ ምስላፍ ተበግሶታት ካብቲ ዝኸኣድ ምንባሩ ብምጥቃስ፡ ብተመሳሳሊ ኣብ ክልተ እብረ ኣብ ኣርባዕተ ከተማታት ብፌደረሽን ቅድድም ብሽክሊታ ዞባ ዝተኻየደ ውድድራት ማውንቴን ባይክ'ውን ብዕዉት መገዲ ክካየድ ምኽኣሉ ካብቲ ብእወታ ዝረአ ምንባሩ ገሊጹ።

ብሓፈሻ ኩለን ፌደረሽናት ዞባ ንዝወጠናኦ መደባት ከተግብራ ምኽኣለን ዝሞገሰ መም. ሃይለማርያም፡ ኣብ ሓደ ሓደ ንኡሳን ዞባታት ዝረአ ጉድለት ዲስፕሊን ደገፍትን ስፖርታውያንን መኣረምታ ክግበረሉ ከምኡ'ውን ንገለ ውድድራት ጎሲኻ ኣብ ዝተወሰነ ዓይነት ስፖርት ጥራይ ኣተኩርካ ምስራሕ'ውን ኣብ ቀጻሊ ክድገም ከምዘይብሉ ኣዘኻኺሩ።

ኣብቲ ዕለት ኣቦ መንበራት ፌደረሽናት ዞባ ኣብ መስርሕ ዘጋጠመ ብድሆታትን ሕጽረታትን ቴክኒካዊ ጸገማትን ብዝርዝር ከቕርቡ እንከለዉ፡ ተወዳዳርነትን ተሳትፎን ጋንታታት ደቂ ኣንስትዮ ንምሕያል ዝተወሰዱ ተበግሶታት እወታዊ ውጽኢት ይርከቦ ምህላዉ፡ ኣብ ቀጻሊ'ውን ብዝሓየለ ንኽድፋኣሉ ንኡሳን ዞባታት ኣበርቲዐን ክሰርሓሉ ተማሕጺኖም።

ኣብቲ ዝቐረበ ገምጋም ተሳተፍቲ፣ ስፖርታዊ ንጥፈታት ናይቲ ዞባ ድልዱል ሰረት ሒዙ ንኽጽዓቢ ተራ ፌደረሽናት ኮምሽነራት ንኡሳን ዞባታት ብንጽህናን ሞያዊ ድርኻትን ኣበርቲዖም ክሰርሑ ብምግንዛብ ኣብ ዕብየት ስፖርታዊ ንጥፈት ከበርክቱ ንዘኽእሉ ግዱሳት ሞያዊ ስልጠናታት ኣብ ምሃብ'ውን ትኹረት ክወሃቦ ኣዘኻኺሮም።

ኣብ መወዳእታ ዋና ዳረክተር ክፍሊ ባህልን ስፖርትን ዞባ ደቡብ ኣቶ ኣብራሃም የሃንስ ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ኣብ ዝሓለፈ ኣዋርሕ ዝተኻየዱ ስፖርታዊ ንጥፈታት ዕቑር ዓቕሚ ስፖርታውያን እቲ ዞባ ኣብ ምብርባር ዕዙዝ ተራ ከምዝነበሮ ብምጥቃስ፡ ኣብ መጻኢ ኩለን ንኡሳን ዞባታት ተኣእቲ ስፖርታውያን ኣብ ምፍራይ ዝያዳ ጸቒጠን ክሰርሓ፡ ብተወሳኺ'ውን ሕግን ሕጋጋትን ዝተፈላለየ ዓይነት ስፖርት ብሰፊሑ ከምዝፍለጥ ንምግባሩ ክድፋኣሉ ምኻኑ፡ ኣብ ምእላይ ስፖርታዊ ንጥፈታት ንዝጦቱ ኣካየድቲ ድማ ናይ ምሕደራ ስልጠና ንምሃብ ክሰራሓሉ ምኻኑ ኣፍሊጡ።

ናሚብያ ኣስመራ ኣትያ

ዓባይ ሃገራዊት ጋንታ ናሚብያ፡ ምስ መዘናኣ ሃገራዊት ጋንታ ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ንምግጣም፡ ትማሊ ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቐትሪ ኣስመራ ኣትያ።

ብሓፈሻ 28 ኣባላት ዝሓቘፈት ሃገራዊት ጋንታ ናሚብያ፡ ነቲ ጽባሕ ረቡዕ 04 መስከረም 2019 ምስ ሃገራዊት ጋንታ ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ዘለዋ ግጥም መጻረዪ ዋንጫ ዓለም ንምክያድ እያ ኣስመራ ዝኣተወት።

ዋንጫ ዓለም 2022 ኣብ ሃገረ ቐጠር ክሰላሰል ብፊፋ መደብ ዝተታሕዘሉ ኮይኑ፡ ዓባይ ሃገራዊት ጋንታ ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ እውን፡ ነቲ ምስ ናሚብያ ዝጽበያ ዘሎ ግጥም፡ ካብ ዝተፈላለያ ክለባት ዝተዋጽኡ 14 ፕሮፈሽናል ተጻወትቲ ዝርከቡዎም፡ ብጠቕላላ 38 ተጻወትቲ ሒዛ፡ ብኣሰልጣኒ ኣለምሰገድ ኤፍረም እናተኣልየት ልምምዳ ከተሰላስል ጸኒሓን ኣላ።

በዚ ኣጋጣሚ ሃገራዊ ፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ፡ ንኹሎም ኣፍቀርቲ ስፖርት፡ ነቲ ጽባሕ ካብ ሰዓት 03፡00 ድሕሪ ቐትሪ ጀሚሩ ዝካየድ ግጥም ንምድጋፍን ኣህጉራዊ ግጥም ንምዕዛብን ኣብ ስታድዩም ኣስመራ ክርከቡ ምዕዳሙ ህዝባዊ ርክባት ናይቲ ፈደረሽን ኣፍሊጡ።

‘ኦል ኣፍሪካን ጌምስ’ ተዛዚሙ

ኣብ ከተማ ራባት ናይ ሞሮኮ ክእንገድ ዝቐነየ ውድድር መላእ ጸወታታት ኣፍሪቃ 2019 (‘ኦል ኣፍሪካን ጌምስ) ኣብ ዝሓለፈ ሳልስቲ መጋረጃኡ ዓጽዩ።

ኣብ መወዳእታ መዓልታት ናይቲ ውድድር ኣብ ዓውዲ ኣትሌቲክስ ዝተሳተፈት ሃገራዊት ጋንታ ኤርትራ፡ ናይ ፍርቂ ማራቶን ንጥፈታት እያ ኣሰላሲላ።

ቅድሚ ኣርባዕተ ዓመታት ኣብ ዝተኻየደ ተመሳሳሊ ውድድር፡ ኤርትራ ብዘርእሰናይ ታደሰ ወርቂ መዳልያ ክትዓትር ክኢላ ከም ዝነበረት ዝዘከር ኮይኑ፡ ኣብዚ ናይ ሎሚ ዓመት ውድድር ድማ ንግርማይ ገብረስላሴን ዮናስ ያቆብን ኣሰሊፋ ስለ ዝነበረት “ተመሳሳሊ ዓወት ክትዓትር ትኽእል እያ” ዝብል ግምት ነይሩ።

እንተኾነ ግን ኣብዚ ውድድር እዚ ኬንያውያንን ሞሮኳውያንን ኣትሌታት እዮም ጾብለል ኩብሉ ክኢሎም። ነዚ ውድድር እዚ ኬንያዊ ኤኪሩ ቲቱስ ብ1፡01፡42 ክዕወተሉ እንከሎ፡ ሞሮኳውያን ኤልዓራቢ ረዳን ሳህሊ ሓምዛን ካልኣይን ሳልሳይን ኮይኖም።

ግርማይ ገብረስላሴ ብ1፡05፡25 ዓስራይ ተርታ ክሕዝ እንከሎ ዮናስ ያቆብ ድማ ብ1፡05፡34 መበል 11 ኮይኑ ሕንጻጽ ረጊጹ።

ኣብ ተመሳሳሊ ርሕቀት ደቂ ኣንስትዮ ኢትዮጵያውያን ኣትሌታት ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ተርታ ክሰርዓ እንከለዋ፡ ኤርትራውያን ኣትሌታት ዶልሺ ተስፉ፡ ስምረት መርሃዊን ኮኾብ ተስፋጋብርን ካብ 10 ክሳብ መበል 12 ተርታ ሒዘን።

ኣብ ናይ 1500 ሜትሮ ፍጻመ ውድድር፡ ኬንያዊት ካሌኔ ኪፕሮፕ ብ4፡19፡33 ዕውትቲ ክትከውን እንከላ፡ ራሄል ዳኒኤል ድማ ብ4፡27፡04 ዓስራይ ተርታ ሒዛ።

ኣብ 5000 ሜትሮ ናይ ፍጻመ ውድድር ደቂ ተባዕትዮ፣ ኤርትራ ንኣትሌታት ዓወት ሃብቱ፡ ዮውሃንስ ክፍለን ተስፉ ተወልደን ኣሳቲፋ። ነዚ ውድድር እዚ ሰለስተ ኬንያውያን ኣትሌታት ክዕወቱሉ እንከለዉ፡ ዓወት ሃብቱ መበል 11፡ ዮውሃንስ ክፍለ መበል 12፡ ተስፉ ተወልደ ድማ ኣብ መበል 17 ተርታ ተሰሪዖም። እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ ኣብ ናይ ደቂ ኣንስትዮ ናይ 10 ሽሕ ሜትሮ ውድድር፡ ኢትዮጵያውያን ኣትሌታት ንሰለስቲኡ መዳልያታት ክዓትራኦ እንከለዋ፡ ንፈለማ እዋን ኣህጉራዊ ውድድር ዘካየደት ዮዲት ኣብርሃም ድማ ብ34፡48 10ይ ተርታ ሒዛ።

ክብረኣብ ተስፋሚካኤል

ፈደረሽን ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ናይ ኣሰልጠንቲ ስልጠና ሂቡ

ብፌደረሽን ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ዝተወደበ ካብ 24 ክሳብ 29 ነሓሰ 2019 ክወሃብ ዝቐነየ ናይ ኣሰልጠንቲ ስልጠና፡ ብቐዳም 31 ነሓሰ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፌደረሽን ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ተዛዚሙ።

ኣብ'ቲ ካብ ኩለን ጋንታታት ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ዝተዋጽኡ ክልተ ደቂ ኣንስትዮ ዝርከባኦም ብሓፈሻ 14 ኣሰልጠንቲ ዝተሳተፉዎ ስልጠና፡ ብኣሰልጣንን ሓላፊ ዳንነትን ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ኣቶ በረኸት ዘርኣ እዩ ብ'ኽልስ ሓሳብን ግብርን ተዋሂቡ።

ብተወሳኺ ጎኒ ጎኒ እዚ ዘወሰዱዎ ስልጠና ንሰርሖም ዝሕግዞም ናይ ሓደ መዓልቲ ትምህርቲ ብክኢላ ፎቶ ፊኒሽ ኣቶ ኤፍሬም ኢሳቕ ኣብ ናይ ሓደ መዓልቲ ውድድር (ROAD RACE)፡ ናይ ውልቂ ውድድር ክሮኖ ሜተር፡ ናይ ጋንታ ክሮኖ ሜተር፡ ብ'ኽልቲኡ ጾታ ዝካየድ (MIXED RELAY)፡ ሓጺር ውድድር (prologue) ከምኡ እውን ናይ ሽኳ (criterium) ዘተኮረ ውድድር ንኣተሓሕዛ ግዜን ውጽኢቱን ሰፊሕ ኣስተምህሮ ተዋሂቡ።

ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ክጥቀመሎም ዝጸነሐ ሕጊ UCI ናይ 2008 ኮይኑ፡ ኣብ'ዚ ግዜ'ዚ ግና ሓደስቲ ዝተወሰኹን ዝተመሓየሹን ናይ 2019 ሕጊ ዩሲኣይ ብምህላዎም ንሰልጠንቲ ሰፊሕ መብርሂ ተዋሂቡ።

ኣብ መወዳእታ ኣሰልጣኒ ጋንታ ዓራግ ኣቶ በረኸት የማነን ተሓጋጋዚት ኣሰልጣኒት ጋንታ ጋላ ነፍሒ ወ/ት ወሓዚት ኪዳነን ኣብ ዝሃቡዎ ቃል፡ ክወሃቦም ዝቐነየ ስልጠና ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ድሕሪ ምምስጋን ኣብ ስርሖም ሓጋዚን ጠቓምን ዝኾነ ትምህርቲ ከም ዝቐሰሙን ኣብ ባይታ ከኣ ክሰርሑሉ ምዃኖምን ድሕሪ ምግላጽ ኣብ ቀጻሊ ቅድድም ብሽክለታ ዞባ ማእከል ከምዚ ዓይነት ስልጠና ምሃብ ክደፍኣሉ ከምዘለዎ ተላብዮም።

ኣብ'ቲ ኣገጣሚ ሓላፊ ጨንፈር ስፖርት ዞባ ማእከል ኣቶ ክፍለ ኣብርሃ ኣብ ዝሃቦ ቃል፡ ንሰልጠንቲ መስርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን መወዳእታ ስለ ዘይብሉ ቀጻሊ ክጽዕሩ ከምዘለዎምን ንዝወሰዱዎ ስልጠና ከኣ ንኻልኦት ከመሓላልፉዎን ኣብ ግብሪ ክጥቀሙሉ ከምዘለዎምን ክሕብር ከሎ፡ ሓላፊ ክፍሊ ባህልን ስፖርትን ዞባ ማእከል ኣቶ እንድርያስ ኣስመሮም ብወገኑ ነዚ ስልጠና ዝሃበ ኣሰልጣኒ ኣቶ በረኸት ዘርኣ ኣመስጊኑ። ኣቶ እንድርያስ፡ ሰልጠንቲ ዝወሰዱዎ ስልጠና ናይ ቋንቋ ክእለቶም ከዕብዩን ኣብ ነንሓድሕዶም ብፍቕርን ስኒትን ተጠርኒፎም ፍልጠቶም ከካፍሉ ከምዘለዎምን ድሕሪ ምሕባር፡ ዞባ ድማ ካብኡ ዝድለ ዘበለ ከማእል ኣብ ጎድኖም ደው ከምዝብል ገሊጹ።

** ** **

ንጥፈታት ስፖርት ሓመልማሎ ተዛዚሙ

ኣብ ዞባ ዓንሰባ ንኡስ ዞባ ሓመልማሎ ክካየድ ዝጸንሐ ስፖርታዊ ንጥፈታት ተዛዚሙ።

እዚ ንውድድራት ኩዕሶ እግሪ፡ መርቡብን ኣትሌትክስን ዘጠመረ ስፖርታዊ ንጥፈታት፡ ካብ ኩለን ከባቢታት እቲ ንኡስ ዞባ ዝተዋጽኡ ስፖርታውያን ተሳቲፎም።

ብኩዕሶ እግሪ፡ ምምሕዳር ከባቢ ለበና፡ በረከንትያን ዋዘንተትን ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ክወጻ እንከለዋ፡ ብኩዕሶ መርቡብ፡ ድማ ለበና፡ ዋዘንተትን ሓመልማሎን ተመሳሳሊ ደረጃ ሒዘን።

ኣብ ኣትሌቲክስ ኣብ ናይ 200 ሜትሮ፡ ያሲን መሓመድ ካብ ዋዘንተት፡ ዓብደልዓዚዝ መሓመድ ዓሊ ካብ ብሸሪ ከምኡ ድማ ሱሌማን እድሪስ ካብ ሓመልማሎ ቀዳሞት ሰለስተ ኮይኖም።

ኣብ ናይ 400 ሜትሮ፡ ኢብራሂም ሮሞዳን - በረከንትያ፡ የሰፍ ዋዘንተት ከምኡ ድማ ዘብር መሓመድ ሰዒድ ካብ ብሸሪ ተዓዊቶም። ኣብ 800 ሜትሮ፡ ዓብደልመጂድ ሳልሕ - ሓመልማሎ፡ ማሕሙድ መሓመድ ዓሊ - ብሸሪ፡ ዓብዱላሂ ሕሴን - ሓመልማሎ ተዓዊቶም።

ኣብ 1500 ሜትሮ ቶማስ ተኽሊት - ሓመልማሎ፡ ኣደም ሙሳ - ዋዘንተት፡ ሓሰን መሓመድ በሸሪ፣ ኣብ 3000 ሜትሮ፡ እድሪስ ኢብራሂም - በረከንትያ፡ ዓብደልቃድር መሓመድ ዓሊ - በሸሪ፡ ፈራሕ መሓመድ - ለበና ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ወጺኦም።

ሊግ ሳውሒሊ ተዛዚሙ

ኣብ መንጎ ሓሙሽተ ጋንታታት ኩዕሶ እግሪ ብፌደረሽን ኩዕሶ እግሪ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ዝተወደበ ሊግ ሳውሒሊ ናይ ቀዳማይ ጸወታኡ ዛዚሙ።

ኣብዚ ቀዳማይ ጸወታ ክለብ ቸሜንቶ ምስ ኢራብ 2ብ2 ክፈላለያ እንከለዋ፣ ምዳራባን ዓወትን`ዉን ብተመሳሳሊ 1ብ1 ብዝኾነ ውጽኢት ካብ ሜዳ ወጺኣን።

ኣብ መንጎ ዓወትን ኣልሂላልን ዝተኻየደ ጸወታ ድማ ጋንታ ዓወት 1ብ 0 ተዓዊታ።

ኣብ መንጎ ምዳራባን ኢራብን ዝተኻየደ ድማ ጋንታ መዳራባ 3ብ0 ኣሰኒፋ። ብሓፈሻ ኣብዚ ናይ ቀዳማይ ገጽ ጸወታ ጋንታታት ቸሜንቶ 8፡ ዓወት 7፡ መዳራባ 7፡ ኣልሂላል 4፡ ኢራብ ድማ 1 ነጥቢ ኣዋህሊለን ኣለዋ።

ምልክታ

በይሉል ገብረሚካኤል

ዞባ ማእከል
ኣስመራ

እድሪስ መሓመድኢማን እድሪስ ምባል ተሪፉ፡ እድሪስ መሓመድኢማም እድሪስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/10/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/32 ይቕረብ።

ዓብደልከሪም መሓመድኣማን እድሪስ ምባል ተሪፉ፡ ዓብደልከሪም መሓመድኢማም እድሪስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/10/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/32 ይቕረብ።

ዓብደልሓይ መሓመድኣማን ኢድሪስ ምባል ተሪፉ፡ ዓብደልሓይ መሓመድኢማም እድሪስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/10/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ/32 ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ
ኣርባዕተ ኣስመራ

ከሳሲ ኣቶ ተስፋኣለም ረድኢ፡ ተኸሳሲ ኣቶ ተስፋኣለም ገብረመድህን ናይ ስም ምትሕልላፍ ክሲ ተመስሪቱልካ ስለዘሎ፡ ን1/10/19 ኣብ ቤ/ፍ ቕረብ። እንተዘይቀሪብካ ግን ንስኻ ኣብ ዘይብሉ ጉዳይካ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ
ጸሎት

ወ/ሮ ጾገ ተኽለኣብ፡ በዓል-ቤተይ ተኪኤ ሰረቐ ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 5 ደቁ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን8/10/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ
ጻዕዳ ክርስትያን

ልኡላ ገብረኣብ ዑቕባዝጊ፡ ወለድና ገብረኣብ ዑቕባዝጊን ለተየሱስ ገብረን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 7 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/9/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ
ከባቢ 02 ከረን

ዳዊት ገብረኣምላኽ ተስፋ፡ ጓልና ብርሃናዊት ዳዊት ገብረኣምላኽ ስለዝተሰውኣት፡ ኣነ ምስ በዓልቲ-ቤተይ ወ/ሮ ንጽህቲ ገብረዝጊ ኣብ ዝንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ንብረት ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/9/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ዞባ ደቡብ
መንደፈራ

ከሳሲ ኣቶ ተስፎም ገብረኣብ ድራር፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ኣኽበረት ዑቕባጼን ኣድራሻኣ ካብዚ ሃገር ወጺኢ ስለዝኾነ፡ ንወደይ ናትናኤል ተስፎም ክህቦ ዝጸናሕኩ ቀለብ ቀልዓ ዝወስዶ ስለዘሰኣነ ወደይ ውን ኣብዚ ሃገር ስለዘየሎ፡ እቲ ተኣኪቡ ዘሎ ቀለብ ናባይ ክምለሰለይ ከምኡ ውን ደው ክብለለይ ስለዝበለ፣ ተኸሳሲት ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን24/10/19 ኣብ ቤ/ፍ ትቕረብ። እንተዘይቀሪባ ግን ንሳ ኣብ ዘይብሉ ክውሰን ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ
ሓውሲ ከተማ
እምኒሓይሊ

ወ/ሮ ኣልማዝ ተስፋማርያም፡ ወለደይ ተስፋማርያም ገ/ማርያምን ከበደሽ ሃይሉን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/8/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ
ቤት ፍርዲ
መንኾሰይቶ

ወ/ሮ ደስታ ሓድጉ፡ በዓል-ቤተይ ካሕሳይ ግደይ ስለዝሞተ፡ ኣነ ምስ ካብ ክልቴና ኣብራኽ ዝተወልዱ ደቅና ኣብ ዝንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ንብረት ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/9/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ምልክታ

ምስግና ስብሃቱ ልባብ ዝተባሃልኩ ነብርነተይ ከረን ዝኾነ ብመለለዪ ቁጽሪ 000862 ብስመይ ዝተመዝገበ ውዕል ክራይ መሬት ሊዝ ብኣጋጣሚ ኦርጂናል ስለዝጠፍኣኒ ረኺቦዮ እየ ወይ ድማ ብዕዳ ሒዘዮ እየ ዝብል ብቑጽሪ ቴሌፎን 07216150 ይደውለለይ። እንተዘይኮይኑ ግን ናይዛ ጠፊኣትኒ ዘላ ውዕል ክራይ መሬት ሊዝ ኦርጂናል ክሓትት ምዃነይ ደጊመ ይሕብር።

ምስግና ስብሃቱ ልባብ

ምልክታ

ኣብ ዞባ ማእከል ከተማ ኣስመራ ምም/ን/ዞባ ኣርባዕተ ኣስመራ ከባቢ ዕዳጋ ዓርቢ ጎደና 132-5 ቁጽሪ ገዛ 72 ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ብመለለዪ ቁጽሪ 1፡008136 ካብ ስም ወላዲትና ናብ ስመይን ናብ ስም ወዲ ሓወይ ፊልሞን ቢንያም ሃይለን ዝተሰጋገረ ብስምምዕ ምቕሊት ውርሲ ምስ ወዲ ሓወይ ብዝፈጸምክዎ መሰረት ብጽሒተይ ዝኾነ ክልተ ክፍልታት ኣብ 153 ት/ሜ ዝተደኮነ ናብ ስመይ ክሰጋገር ስለዝደለኹ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልታት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ። ተቓዋሚ እንተዘይቀሪቡ ግን ሰነዳተይ ኣቕሪበ ዋንነቱ ናብ ስመይ ክሰጋገር ምዃነይ የፍልጥ።

ወ/ሮ ረዲኤት ሃይለ ኣባይ

ሓበሬታ

ኣገልግሎታት ጨንፈር ማርኬቲን

ኣብ ማእከል ከተማ፡ ጎድኒ ሃገራዊ ባንክ ኤርትራ፡ ፊት ፖስት ኦፊስ፡ ጥቓ ፋርማሲ ቁጽሪ 1 ዝርከብ ጨንፈር ማርኬቲን ሚኒስትሪ ዜና፡ ብማዕከናት ዜና (ጋዜጣ፡ ሬድዮን ቴለቪዥንን) ክቃላሕ ዝድለ፦

1) ሕጋዊ ምልክታታትን ሓበሬታን
2) መወዓውዒ ንግዳዊ ትካላት
3) መላላዩ ፍርያትን ኣገልግሎታትን
4) ሓበሬታ ስነጥበባዊ ፍርያትን ምርኢታትን
5) ናይ የሃና ምስጋናን መልእኽቲታት

እናተቐበለ ብርትዓዊ ዋጋ ብማዕከናት ዜና ዘቃልሕ ትካል እዩ። በዚ መሰረት፦

- ፍርያትኩምን ኣገልግሎታትኩምን ምስ ህዝቢ ከተላልዩ እትደልዩ ትካላት (ፋብሪካታት፡ መስንዓት፡ ሆቴላት፡ ኣብያተ መግቢን መስተን፡ መሸጣ ኣልባሳት፡ ኤለክትሮኒክስን ካልእ ፍርያትን ኣቑሑን)፣
- ንምርኢት ወይ መሸጣ ዝቐርብ ስነጥበባዊ ፍርያት ዘለኩም ደረስቲን ኣፍረይቲን ፊልምታት፡ ትያትራት፡ መጻሕፍቲ፡ ድራማታት ወዘተ.
- ዝተፈላለየ ናይ ስልጠናን ትምህርትን ኣገልግሎታት እትህቡ ትካላት
- ኣብ ዕለተ ልደት፡ ሕጹ፡ መርዓ፡ መመረቕታ፡ ዝኽሪታት እየቢልዩን ካልእን ናይ የሃና መልእኽቲታት ከምኡ'ውን ኣብ ግዜ ሓዘን ናይ ምስጋና ጾንዓትን መልእኽቲታት ከተመሓላልፉ እትደልዩ፦

ብቑጽሪ ቴለፎን፦ 127494 / 125013 ደዊልኩም ክትወከሱ ትኽእሉ።

ጨንፈር ማርኬቲን ሚኒስትሪ ዜና ብተወሳኺ፡ ኣብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈቱን ኣብዞም ዝስዕቡ ቦታታትን ካብ ወነንቲ ቴለቪዥን ናይ ኣገልግሎት ግብሪ ይቕበል፦

- ዞባ ማእከል = ኣብ 13 ምምሕዳር ንኡሳን ዞባታት ኣስመራ
- ዞባ ደቡብ = ኣብ መንደፈራ፡ ደቀምሓረ፡ ድባርዋ፡
- ዞባ ዓንሰባ = ኣብ ከረን፡ ሓጋዝ፡ ዓዲተክለዛን፡
- ዞባ ጋሽ ባርካ = ኣብ ባረንቱ ተሰነይ ኣቑርደት፡
- ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ = ኣብ ባጽዕ

ጨንፈር ማርኬቲን ሚኒስትሪ ዜና

ምልክታ

ኣብ ዞባ ማእከል ከተማ ኣስመራ ምም/ን/ዞባ ኣርባዕተ ኣስመራ ከባቢ ዕዳጋ ዓርቢ ጎደና 132-5 ቁጽሪ ገዛ 72 ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ብመለለዩ ቁጽሪ 1፥ 008136 ካብ ስም ወላዲትና ናብ ስመይን ናብ ስም ኣሞይ ረዲኤት ሃይለን ዝተሰጋገረ ብሰምምዕ ምቅሊት ውርሲ ምስ ኣሞይ ብዝፈጸምክዎ መሰረት ብጽሒተይ ዝኾነ ክልተ ቀንዲ ክፍልታት ክልተ ሓገዝቲ ክፍልታት ኣብ 130 ት/ሜ ዝተደኮነ ናብ ስመይ ክሰጋገር ስለዝደለኹ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልታት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተር ይቕረብ። ተቓዋሚ እንተዘይቀሪቡ ግን ሰነዳተይ ኣቕሪበ ዋንነት ናብ ስመይ ክሰጋገር ምኻኣይ የፍልጥ።

ኣቶ ፊልሞን ቢንያም ሃይለ

ብስራት ካብ መዋእለ ህጻናት 'ተርሙማ'

ደቅኹም ኣብ ዕሽል ዕድሚኦም፡ ልዕሊ ሓደ ቋንቋ ክመልኩ ትደልዩ'ዶ? እንሆ እቲ ዕድል ተረሒዩ - ኣብ መዋእለ ህጻናት ተርሙማ!

እዛ ኣብ ሕንብርቲ ከተማ ተሰነይ ኣብ ሰፊሕን ብዕንባባታት ዝጌጸን ቦታ ተደኲና እትርከብ ዘመናዊት መዋእለ ህጻናት፡ ምኩራትን ብቑዓትን መምህራን፡ ኣየር-ኮንዲሽን ዘለዎ ምቹእ መምሃሪ ክፍልታት፡ ብኣውዲዮ-ቪዥዋል ዝተሰነየ ትምህርቲ ከምኡውን ዝተማልአ መምሃርን መዘናግዕን ናውቲ ዓጢቓ ናይ ዓመት-ትምህርቲ 2019-2020 ምዝገባ ጀሚራ ከምዘላ ብሓጎስ ነበስር።

ንውሑስ መጻኢ ደቅና፡ መዋእለ ህጻናት 'ተርሙማ' ይኹን ምርጫና!!

ኣድራሻና፡ ካብ ቤት ጽሕፈት ኢሚግረሽን ንምብራቕ ወገን እዩ።
ቁ.ተለ 721062 ወይ 07130903

DolceVita®
THE ITALIAN LIFESTYLE

ብስራት ንኹልኹም ዓማዊል ዶልቸ ቪታ።
ዓለር ሓ.ዝ.ብ.ማ. ርሑስ ቅንያት በዓል ቅዱስ ዮውሃንስ እናበለ
ከም ወትሩ ዓማዊሉ ንምሕጋስ ብፍሉይ
ኣብ ዝተፈላለየ ብሉጽ ፍርያቱ ናይ 50% ምጉዳል ዋጋ
ከምዝገበረ ከበስር ይፈቱ።

ኣድራሻና

ኣስመራ

▷ጎደና ሓርነት ቁ. 32
ፊት ካተድራል ቤ/ክ
ቁ.ስ. 110074

▷ጎደና ተጋደልቲ(ዓራተኡ ክበር)
ጎዳይፍ
ቁ.ስ. 182383

▷ኣስመራ ፓላስ
ቁ.ስ. 153700 ext.2280

Alliance Française d'Asmara

ትምህርቲ ቋንቋ ፈረንሳ ኣብ ቤ/ት ኣሊያንስ ፍራንሰዝ

- ኣብ ዓለም ኣስታት 800 ቤ/ት ኣሊያንስ ፍራንሰዝ ኣለዋ ካብዚኤን ሓንቲ ማእከል ኣብያተ ቋንቋ ፈረንሳ ኣብ ኣስመራ ትርከብ።
- ትምህርቲ ቋንቋ ፈረንሳ ካብ ጀመርቲ ክሳብ ዝለዓለ ደረጃ ዘማልእ ኮይኑ ዓለምለኻዊ ዲፕሎማ ዘውሕስ ምዃኑ ከነበስር ንፈቱ።
- ካብ ሽድሽተ ዓመት ንላዕሊ ንዝኾኑ ህጻናት'ውን ምዝገባ ኣሎ።

ንዝያዳ ሓበሬታ ቁ.ስ 122605 / 115270

ኣድራሻና፡ ጎድኒ ቤ/ት ማይ ተሰፋ ጥቓ ዓሮባና ሬስቶራንት እዩ።

ምልክታ

ኣብ ዞባ ማእከል ከተማ ኣስመራ ምም/ን/ዞባ ኣርባዕተ ኣስመራ ከባቢ ዕዳጋ ዓርቢ ጎደና 132-5 ቁጽሪ ገዛ 72 ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ብመለለዩ ቁጽሪ 1፥ 008136 ካብ ስም ወላዲትና ናብ ስመይን ናብ ስም ወዲ ሓወይ ፊልሞን ቢንያም ሃይለን ዝተሰጋገረ ብሰምምዕ ምቅሊት ውርሲ ምስ ወዲ ሓወይ ብዝፈጸምክዎ መሰረት ብጽሒተይ ዝኾነ ክልተ ክፍልታት ኣብ 153 ት/ሜ ዝተደኮነ ናብ ስመይ ክሰጋገር ስለዝደለኹ እዚ ምልክታ እዚ ካብ ዝወጸሉ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልታት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ። ተቓዋሚ እንተዘይቀሪቡ ግን ሰነዳተይ ኣቕሪበ ዋንነት ናብ ስመይ ክሰጋገር ምኻኣይ የፍልጥ።

ወ/ሮ ረዲኤት ሃይለ ኣባይ

Vacancy Announcement

ASMARA INTERNATIONAL COMMUNITY SCHOOL

AICS is currently accepting applications for the following position.

The deadline is **13 Sep 2019**. ONLY Applicants who meet or exceed these requirements should apply: successful applicants will be notified.

1. **ART teacher**

Successful candidates Should have:

- Certificate in relevant subject
- Minimum 2 years' experience as an Art teacher
- Excellent English skills
- Certificate of completion of or exemption from national service.

Send CV with contact information and references by postal mail to:

AICS, P.O. Box 4941, Asmara.

No telephone call or appointment please. Candidates will be notified by **Sep 20, 2019.**

ብርሃን ምሕረትኣብ

ኬንያ ሬሳታት በጻሕቲ ንምድላይ ሰራዊት ተዋፍር

ኣብ ሃገራዊ ፓርክ ኬንያ ምብጻሕ ዘካይዱ ዝነበሩ ሸውዓተ ሰባት ብጋሻ ውሕጅ ድሕሪ ምውሳዶም፡ ኣማኢት ወተሃደራት'ታ ሃገር ኣብቲ ከባቢ ተዋፊሮም ሬሳታት ግዳያት ይደልዩ ከምዘለዉ ምንጭታት'ታ ሃገር ሓቢሮም።

ድሕሪ'ቲ ሓደጋ ኣብ ዝተኻየደ ዳህሳስ ድሮ ናይ ክልተ ሰባት ሬሳ ክርከብ እንከሎ፡ ካልኦት ሓሙሽተ ግን ሃለዋቶም ከም ዘይተፈለጠ ተገሊጹ።

ኣብቲ 'ሄልስ ጌት' ዝተባህለ ሃገራዊ ፓርክ ዘጋጠመ ሓደጋ፡ ሓሙሽተ ኬንያውያን በጻሕቲ ከምኡውን ሓደ ወጻኢተኛ ምስ ተሓጋገዝኡ ግዳይ ውሕጅ ከም ዝኾኑ ተፈሊጡ።

እቲ ሓደጋ፡ ካብ ከተማ ናይሮቢ 100 ኪሎ ሜተር ንሰሜናዊ ምዕራብ ርሒቑ ኣብ ዝርከብ ሕዞእቲ ከም ዘጋጠመን ድሕሪ'ቲ ሓደጋ እቲ ማሕበር በጻሕቲ ንግዚኡ ከም እተዓጽወን ሰብ መዚ ኬንያ ሓቢሮም።

ሓደ ካብቲ ሓደጋ ዝደሓነ ብዞባ እቲ ዘጋጠመ ንሓለውቲ ናይቲ ሃገራዊ ሕዞእቲ ምስ ሓበረ፡ ብሄሊኮፕተር ዝተሰነየ ዳህሳስ ከም ዝተኻየደ'ዩ ዝገለጹ።

እቶም ሃለዋቶም ዘይተረኽቡ በጻሕቲ፡ ሞይቶም ክኾኑ ከም ዝኽእሉ ንቓለ ምስክርነት ናይቶም ዝደሓኑ መሰረት ብምግባር ፖሊስ ኬንያ ንኤኤፍፒ ሓቢሩ።

ሄልስ ጌት ማለት 'ኣፍደገ ገሃነም' ተባሂሉ ዝጽዋዕ ማሕበር በጻሕቲ ዝኾነ ሃገራዊ ሕዞእቲ ኬንያ፡ ጋሻ ውሕጅ ብቐጻሊ ዘርእየሉ ከባቢ እዩ።

እቲ ሃገራዊ ፓርክ ኣብ 1984 እዩ ተደኲኑ።

ቴክሳስ - ሸውዓተ ሰባት ብዕጡቕ ተቐቲሎም

ኣብ ኣመሪካ - ቴክሳስ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ንኻልኣይ ግዜ ኣብ ዝተፈጸመ ናይ ኣልማማ መጥቃዕቲ፡ ብውሑዱ ሸውዓተ ሰባት ተቐቲሎም።

ኣብቲ መጥቃዕቲ ፈለማ ብጥይት ዝተወቕዐ፡ ንማኪና ናይቲ ዕጡቕ ደው ኣብሉ ክፍትሽ ዝፈተነ ፖሊስ ኣመሪካ ኩይኑ ብድሕሪ'ዚ፡ እቲ ዕጡቕ ናብ ሓለፍቲ መንገድን ማካይንን ኣልማማ ጠያይት ክትኩስ ከም እተራእየ ናይ ዓይኒ መሰኻኽር ገሊጾም።

ዝኢ መጥቃዕቲ ዝፈጸመ ዕጡቕ ኣብ 30ታት ዝርከብ ጸዕዳ ኮይኑ፡ ዝኢ መጥቃዕቲ ክፍጽም ዝደረኾ ኩነታትን ዕላማኡን ዛጊት ኣይተነጸረን።

ቅድሚ ሓደ ወርሒ፡ ኣብ ቴክሳስ ከተማ ኤል ፓሶ ሓደ ዕጡቕ ብዝፈጸሞ ተመሳሳሊ ናይ ኣልማማ መጥቃዕቲ፡ ህይወት 22 ሰባት ከም ዝቐዘፈ ይፍለጥ።

ኣብዚ ናይ ሕጂ መጥቃዕቲ፡ ሰለስተ ኣባላት ፖሊስ ዝርከቡዎም 20 ሰባት ቁሲሎም ከም ዘለዉን ሓያሎ ካብኣቶም ብጽኑዕ ተሃሰዮም ከምዘለዉን ሰብ መዚ ሕክምና ኣረዲኦም።

ኣብ ኣመሪካ ሕሉፍ ዘርኣዊ ኣረኣእያ ብዘለዎም ጸዓዱ ዝፍጸም ናይ ኣልማማ መጥቃዕቲ እናበዝሐ ይመጽእ ከምዘሎ ዝጠቕሱ ፖለቲከኛታት ናይታ ሃገር፡ ጠንቂ ናይዚ ድማ ኣንጻር ስደተኛታት ዝቐንዐ ፖለሲታት ፕረዚደንት ዶናልድ ትራምፕ ምዃኑ ይወቕሱ። ኣብ ኣመሪካ ዘሎ ፍትው መሸጣ ብረት'ውን መጕትኢ ክግበረሉ እዩም ዜጋታት'ታ ሃገር ዝጽውዑ።

ኣርጀንቲና ቁጽጽር ባጤራ ጀሚራ

ኣርጀንቲና ቁጠባ'ታ ሃገር ካብ ምንቅልቓል ንምድሓን ምዃኑ ዝገለጸቶ ናይ ባጤራ ቁጽጽር ከም ዝጀመረት ኣፍሊጣ።

መንግስቲ ኣርጀንቲና ዜጋታት ኣብ ፋይናንሳዊ ልውውጥ ሓድሽ ሕጊ ዘተኣተወሉ ምኽንያት፡ ዋጋታት ባጤራ'ታ ሃገር 'ፔሶ' ካብ ምንቅልቓል ንምድሓን ምዃኑ ገሊጹ። ብመሰረት'ቲ ወጺኡ ዘሎ ሓድሽ ሕጊ፡ ኩባንያታት'ታ ሃገር ብፍቓድ ማእከላይ ባንክ ኣርጀንቲና ጥራይ ናይ ወጻኢ ባጤራን ወርቅን ክዕድጋ ከምዝኽእላ ተሓጺሩ ኣሎ። ብዘይካ'ዚ ዜጋታት'ታ ሃገር ልዕሊ 10 ሽሕ ዶላር ናይ ወጻኢ ባጤራ ክዕድጉ ምስዝደልዩ፡ ጠለቦቶም ክማላእ ኣቐዲሞም ፍቓድ ማእከላይ ባንክ'ታ ሃገር ከምዝደልዮም ተሓቢሩ።

ፕረዚደንት ኣርጀንቲና ማውሪሽዮ ማክሪ፡ ሃገሩ ዘውጽኣቶ ሓድሽ ሕጊ ንቑጠባ'ታ ሃገር ካብ ውድቀት ብምድሓን፡ ንሰራሕተኛታትን ኣህለኽትን ዘርብሕ ከምዝኾነ ኣረዲኡ።

ኣርጀንቲና ኣብ ፋይናንሳዊ ቅልውላው ከይትኣቱ ስግኣት ከምዘጸንሐ ዝጠቕሱ ክኢላታት ቁጠባ'ታ ሃገር፡ ዋጋታት ባጤራ 'ፔሶ' ከንቈልቍልን ናህሪ ዋጋታት ሃለኽቲ ክረኣን ጀሚሩ ከምዘጸንሐ የረድኡ። ፕረዚደንት ማክሪ ብሰንኪ ክኽተሎ ዝጸንሐ ፖሊሲ ናጻ ዕዳጋ፡ ዝሓለፈ ዓመት ቁጠባ ኣርጀንቲና ካብ ምኽት ክወጽእ ከምዘይከኣለ ድማ እቶም ክኢላታት ይወቕሱ።

ዝሓለፈ ዓመት ብፍላይ ኣብ ብርካውያን ዕዳታት'ታ ሃገር ናይ 30 ሚእታዊት ምንቅልቓል ክኸሰት እንከሎ፡ ዋጋ ባጤራ 'ፔሶ' ብመንጽር ዶላር ድማ ብልዕሊ 36 ሚእታዊት ከምዝዘየ ወግዓውያን ምንጭታት'ታ ሃገር ይሕብሩ።

እስራኤልን ሕዝቦላህን ተኹሲ ተለዋዊጦም

ሰራዊት እስራኤልን ዕጡቓት ሕዝቦላህን ንሰሙን መመላእታ ተፋጢጦም ድሕሪ ምጽናሕ፡ ዝሓለፈ ሰንበት ኣብ ደብባዊ ዶብት ሊባኖስ ብሚሳይልን ከቢድ ብረትን ዝተሰነየ ናይ ተኹሲ ልውውጥ ከም ዘካየዱ ማዕከናት ዜና ዓለም ሓቢረን።

ሰራዊት እስራኤል ድሕሪ'ቲ ዋጭት ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ ኣብ ሊባኖስ ዝመደበሩ ዕጡቕ ሚሊሻ ሕዝቦላህ ንወተሃደራዊ መዓስከራቱ ዒላማ ዝገበረ ሓያለ ሚሳይላት ጸረ-ታንክ ድሕሪ ምውንጫፉ፡ ክሳብ 100 ዝኸውን ከቢድ ብረት ናብ ውሽጢ ሊባኖስ ብምውንጫፍ ግብረ-መልሲ ከም ዝሃበ ገሊጹ። እቲ ብሕዝቦላህ ዝተወንጨፈ ሚሳይላት ኣብ ልዕሊ ኣብ ከባቢ'ቲ ዶብ ትንቀሳቐስ ዝነበረት ወተሃደራዊት ኣምቡላንስ እንተ ዘይኮይኑ፡ ኣብ ልዕሊ ወተሃደራቱ ይኹን ካልእ ዘውረዶ ዝኾነ ጉድኣት ከም ዘየለ'ውን እቲ ሰራዊት ወሲኹ ሓቢሩ። ሕዝቦላህ ብወገኑ፡ በቲ ዝወንጨፎ ጸረ-ታንክ ሚሳይል ሓንቲ ታንክ እስራኤል ከም ዝሃሰየትን ኣብ ውሽጣ ዝነበሩ ታንከኛታት ብምሉኦም ግዳይ ሞትን መቑሰልትን ከም ዝኾኑን ኣፍሊጡ። ብወገን እስራኤል ዝተተኩሰ ከቢድ ብረት ብዝሑ ካብ 40 ከም ዘይሓልፍ'ውን ወሲኹ ገሊጹ። እንተኾነ፡ ሓቅነት ናይዚ ብኽልቲኦም ወገናት ዝወሃብ ዘሎ ሓበሬታታት ብናጻ ኣካል ክረጋገጽ ኣይከኣለን ዘሎ።

ሰብ መዚ እስራኤል፡ እቲ ምስ ሊባኖስ ኣብ ዘዋውብ ከባቢታት ዝተፈጥረ ወተሃደራዊ ረጽሚ ነዊሕ ከይጸንሐ ደው ከም ዝበለ፡ እንተኾነ ካብ ሕዝቦላህ ገና ከቢድ ወተሃደራዊ ስግኣት የንጸላሉ ከም ዘሎ ሓቢሮም። እቲ ናይ ተኹሲ ልውውጥ ደው ድሕሪ ምባሉ፡ ቀዳማይ ሚኒስተር ሊባኖስ ሳዓድ ሓሪሪ፡ እቲ ተፈጢሩ ዘሎ ወተሃደራዊ ኩነታት ናብ ምሉእ ኩናት ንኸይዕርግ ኣመሪካን ፈረንሳን ጣልቃ ክኣትዋ ጻውዒት ምቕራቡ'ዩ ዝገለጸ። ኣብቲ ዶብ ተዋፊሩ ዝርከብ ሰራዊት ዓቃቡሰላም ሕቡራት ሃገራት'ውን፡ ክልቲኦም ወገናት ነቲ ተፈጢሩ ዘሎ ወተሃደራዊ ወጥሪ ዘጋድድ ስጕምቲ ካብ ምውሳድ ክቑጠቡ ጸዊዑ ኣሎ።

ተወሳኺ

ኣብ ገለ ኢጋጣሚ ንመማዕረኒ መርዓ ተባሂሉ ዝትከል ርቺት፡ ንመርዓውቲ ገጾም ክልብልቦም ደረኣ'ዩ። ኣብ ስጳኛ ግን ንመማዕረኒ ምርኣት ተባሂሉ ዝተተከለ ርቺት ህይወት ደራፊት እዩ ኣጥፊኡ። እቲ ፍጻመ ዝሓለፈ ሰንበት'ዩ ኣብ ጥቓ ከተማ ማድሪድ ኣጋጢሙ። ን30 ዓመት ስጳኛዊት ደራፊትን ተላሃዪትን ጁዋና ጋርሺያ ድማ'ያ ግዳይ ርቺት ዝኾነት። ኣብ ጸምባል መዘምሪ ፌስቲቫል ከተማ 'ላስ በርላናስ'፡ ጁዋና ኣብ ቅድሚ ኣስታት ሓደ ሽሕ ተዓዘብቲ እናደረፈትን እናተላሃየትን እንከላ'ያ ኣብ ጥቓኣ ብዝተተኩሰ ርቺት ተሃሪማ። ብኡ ንብኡ ድማ ኣብ መድረኽ ተሰጢሓ። በቲ ኩነታት ዝሰንበዱ ተዓዘብቲ ጫቕጫቕ በሉ። ኣብ መንጎቶም ተዓዘብቲ ዝነበሩ ክልተ ሰብ ሞያ ሕክምና'ውን ተጓዪዮም ኒታ ደራፊት ንምሕጋዝ ፈቲኖም። የግዳስ ከቢድ ሃስያ ዘወረዳ ጁዋና፡ ኣብ ቅድሚ'ቶም ደርፋ ክሰምዑ ዝመጹ ኣፍቀርታ'ያ ኣብ መድረኽ ዓሪፋ። እቲ 'ላስ በርላናስ' ኣብ ዝተባህለት ኣብ ጥቓ ከተማ ማድሪድ ትርከብ ከተማ ዘጋጠመ ትራጀዲ ብመርከብ ማሕበራዊ መራኸቢታት ተዘርጊሑስ ሓያሎ ሰባት ርእይቶታቶም ይህቡሉ ምህላዎም'ዩ በቢሲ ዝሕብር።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ቤት መሸጣ መድሃኒት ራህዋ	3/9/2019	ጎደና ሃገር ቁ.20 ፊት መስጊድ ገዛ ባንዳ ጥልያን	119802

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ   ቁ.ቴሌፎን 127565

Sabur Printing Services